Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

49 йил чиқиши. № 14 (13.574).

17 ЯНВАРЬ. 1967 йил СЕШАНБА

Баҳоси 2 тийин.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

ГОРЬКИЙЛИКЛАР ҲУЗУРИДА

ГОРЬКИЙ, 14 январь. (ТАСС махсус мухбири). Горькийда меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС Горький область комитетининг биринчи секретари К. Ф. Катушев ва область ижроия комитетининг раиси И. И. Чугунов билан бирга бугун корхоналарнинг бир гуруҳ директорларини, конструкторлик бюроларининг раҳбарларини ва таниқли олимларни қабул қилди.

Суҳбат вақтида Л. И. Брежнев корхоналарнинг ишлаб чиқариши ва экономикаси масалалари билан, илмий тадқиқот ишларининг натижалари, олимлар олиб бораётган ишларнинг бундан буёнги истиқболлари, фан ва техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш билан қизиқди. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш соҳасида юбилей йилида горькийликлар олдида турган муҳим вазифалар муҳокама қилинди.

Л. И. Брежнев шу куниёқ Горькийдан жўнаб кетди.

МЕҲНАТКАШЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР

ЮЖНО-САХАЛИНСК, 15 январь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бугун Сахалин билан танишишни давом эттирди. А. Н. Косигин КПСС Сахалин область комитетининг биринчи секретари П. А. Леонов, область ижроия комитетининг раиси С. А. Немцев, Узоқ Шарқ ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони генерал-полковник И. Г. Павловский, округ ҳарбий кенгашининг аъзоси сиёсий бошқарманинг бошлиғи П. Ф. Тюрнев билан бирга Южно-Сахалинск гарнизони бўлинмаларидан бирини бориб кўрди. А. Н. Косигин Ленин хонасида Ватанимизнинг энг узоқ чегараларида посбонлик қилаётган жангчилар билан илиқ ва самимий суҳбатлашди.

Шу куни СССР Министрлар Советининг Раиси орол жанубидаги музламайдиган порт — Корсаков шаҳрида бўлди. Бу ерда А. Н. Косигин шаҳарда қурилаётган янги районларни кўздан кечирди, балиқ саноатининг иши билан, денгизчилар, портчилар, балиқчиларнинг ҳаёти ва турмуши билан қизиқиб танишди.

Охота денгиз соҳилидаги Охотское посёлкасининг колхозчи балиқчилари Совет ҳукумати бошлиғини қизғин кутиб олдилар. А. Н. Косигин Киров номли балиқ овлаш колхозининг балиқчилари билан суҳбатлашди, балиқ кооперациясининг шу ердаги магазинини кириб кўрди.

УЛУҒ Октябрнинг 50 йиллигини янги меҳнат зафарлари билан нишонлаймиз! Республикамиз меҳнаткашлари шундай шиор остида ишламоқда. Унгдаги суратда: Тошкентдаги «Учқун» фирмасининг илғор ишчилари Маҳмуда Зияметова ва Уғилой Зокирова ўртоқлар. Улар юбилей йилининг ҳар бир кунини смена топшириқларини орттириб бажариш билан нишонламоқдалар. Чапдаги суратда: Пётр Душанов Тошкентнинг В. И. Ленин майдонида барпо қилинаётган 7 қаватли маъмурий бино қурилишида арматура ишларини тезлаштиришга муносиб ҳисса қўшяпти.

А. Тўраев ва И. Глауберзон фотолари.

ЮБИЛЕЙГА ТУҲФА

БЕКОБОД. (ЎзТАГ). В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг пўлат эритувчилари юбилей меҳнат вахтасида туриб, пландан ташқари пўлатнинг дастлабки тонналарини эритиб бердилар. Ҳозир ўнта эритмадан саккизтаси жадал усулда эритилмоқда. Пўлат эритувчилар совет ҳокимиятининг эллик йиллиги муносабати билан пландан ташқари бир неча минг тонна металл, прокатчилар эса минглаб тонна маҳсулот бериш мажбуриятини олдилар.

Меҳнат унумдорлигини 1, 2 процент ошириш, пўлатдаги бракни 1966 йилдагига нисбатан 15 процент камайтириш кўзда тутилмоқда. Рационализаторлар 80 минг сўм тежаб қолиш имкониятини берадиган 250 рационализаторлик таклифини ишлаб чиқаришга жорий қилиш мажбуриятини олдилар.

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДАН

ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИДАН

— Назарали Ниёзов номли колхозни мақтаса арзийди, — дейишди бизга Янгийўл район партия комитетида, — ҳосилдорликда ўтган йили ҳам биринчиликни олди.

Колхозга келиб, раис Фозилжон Мадалиевнинг кабинетига кирганимизда, у қоғозларни титкилаб ўтирарди. Биз билан илиққина кўришдида, сўнгра кимгадир телефон қилиб, кўрсатма берди. Маълум бўлишича қўлидаги нарса маҳаллий ўғит тўплаш ҳақидаги маълумотлар экан.

— Гектар бошига беш тоннадан гўнг жамғарилибди, — деди у чеҳраси сидинлашиб. — Тағин икки тоннадан тўплаб чиритиб қўйсак ёмон бўлмайди...

Раис ютуқлар ҳақида гапиришга хуши йўқ эди. Шундай бўлса-да, суҳбат давомида баъзи нарсаларни билиб олдик.

Колхоз кейинги уч йил ичида анча юксалди. Чорвачилиги ҳам рентабелли бўлиб қолди. Бултур пахта тайёрлаш мажбурияти бир ярим ойда ошириб бажарилди. Мавжуд 715 гектар ернинг ҳар гектаридан 33 центнердан хирмон кўтарилди. Ҳар центнер пахта етиштиришга 21,5 сўм сарфланди. Колхозчиларнинг ҳар иш кунига 4 сўм 15 тийиндан ҳақ тўланяпти. Машина терими туфайли 21 минг 600 сўм тежаб қолинди. Ҳар центнер пахтани қўл билан терганда 2 сўм сарфлангани ҳолда, машина билан терилганда атиги 50 тийиндан харажат қилинди. Пахтани юқори сортларга топшириш ва қопламай ташишдан ҳам каттагина фойда кўрилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, колхознинг кўпчилик ерлари янги, нотекис, паст-баландликлардан иборат. Шунинг учун бу ернинг агротехника хусусияти бироз бошқачароқ. Ғоят сабот, зўр уюшқоқлик, тадбиркорлик билан оқилона меҳнат қилиш туфайлигина бу «ўжар» ерлардан ҳосил олиш мумкин. Ана шу қийинчиликлар кўпгина агротехника тадбирларини ўтказишга катта ҳалал беради.

Хўш, бу хўжалик қийинчиликларни қандай енгиб, илғорлар сафига кўтарилди?

Аввало хўжалик ишбилармон кадрлар билан мустаҳкамланди, илғор агротехника кенг жорий этилди, самарали иш усуллари, илғорлар тажрибасидан дуруст фойдаланилди. Сермеҳнат ишлар механизация зиммасига юкланди, сув, ўғит ва бошқа моддий ресурслардан яхши фойдаланиладиган бўлди.

Бу ишларни қудратли техникасиз амалга ошириб бўлмас эди. Шунинг учун ҳам колхоз техникага ихлос қўйди, янги машиналар сотиб ола бошлади. Чунончи, 1964 йили 247 минг сўмлик, 1965 йили 321 минг сўмлик трактор ва механизмлар сотиб олинган эди. Ўтган йили эса яна 864 минг сўмлик техника келтирилди. Беш йилликнинг иккинчи босқичида машина-трактор парки яна 13 та ҳайдов ва чопиқ тракторлари, 4 та пахта териш машинаси ва кўплаб кўрак чувиш машиналари ҳисобига кенгаяди. Натижада ҳосилнинг 50 проценти машиналар билан териладн.

Илғор агротехника ҳосилдорликни оширишда муҳим омил бўлмоқда. Ҳар йили мўл ҳосил учун кураш олдинги йилнинг кузида бошланади. Бу йил ҳам пахтадан мўл ҳосил олиш учун барча ерлар бултур ноябрдаёқ юз процент шудгорлаб қўйилди. Ҳайдаш олдидан ҳар гектар ерга 400 килограмм суперфосфат, тўрт тоннадан маҳаллий ўғит солинди. Бош агроном ўртоқ Мирза Омоновнинг айтишига қараганда, ўтган йили баҳорда чигит экиш билан бир вақтда ерга суперфосфат ва аммиакли селитра солиш яхши натижа берган. Экиш об-ҳаво шароитига қараб апрелнинг ўрталарида тугалланди. Чигит ернинг ўз намига ундириб олинди. Колхоз бўйича ҳар гектарда 90 минг туп кўчат бўлиши таъминланди. Ғўзаларга ер шароитига қаттиқ амал қилинган ҳолда азотли ўғит берилди.

Ерларнинг нотекислигини айтдик. Бу ҳол қишин-ёзин ерни ишлаб туришни талаб этади. Айниқса суғоришда кўпгина қўшимча тадбирлар кўрилади. Экинни суғориш даврида қия ерларда кўплаб ёнлама ариқлар қазилади, чим ташиб келтирилиб, қияликларга ётқизилади. Ҳар йили бутун қиш бўйи 2-3 бульдозер тупроқ суриш, мелиорация ишлари билан банд бўлади.

Колхознинг ёппасига комплекс механизациялашган звенолар системаси асосида ишлашга ўтганлиги экономиканинг юксалишида жуда катта роль ўйнади. 1964 йили 13 та ана шундай звено тузилди. Ҳар қайси звенода хўжалик ҳисоби жорий этилиб, нарядсиз ишламоқда. Звенонинг 50-70 гектар ери бўлиб, унга тажрибали тракторчи раҳбарлик қилади. Звенога 2 та чопиқ трактори ва етарли ишчи кучи бириктилган. Ҳозир ана шу звенолардаги ҳар 2 кишидан бири техникани бошқаришни билади.

Қорабой Исаев бошлиқ 12-звенода ўтган йили ҳар гектар ердан 34 центнердан пахта олинди. Ҳолбуки у бригада системасида ишлаган даврида гектаридан 28,5 центнердан ҳосил кўтарган эди. Звенода ҳар иш кунига 5 сўм 20 тийиндан ҳақ тўғри келяпти. Звено системаси асосида ишлаш туфайли ҳар центнер пахтанинг таннархи 5 сўм арзонлашди.

Жумабой Абдураззоқов бошлиқ звено эса беш йилликнинг дастлабки босқичида 58 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта етиштирди. Ҳар центнер пахта етиштиришга 19 сўм сарфланди. Звено 76 минг сўм даромад қилиб, ҳар бир аъзосига ўртача 140 сўмдан ойлик иш ҳақи тўлади. Бу звенода ҳар бир ишловчига маълум миқдорда экин участкаси бириктилган. Ишловчи ўз меҳнатидан тўла манфаатдор бўлгани учун экинни яхши парвариш қилади ва мўл ҳосил етиштирилишини таъминлайди. Бундай звенолар колхозда кўп.

— Колхозчиларга ҳар 15 кунда гарантияли ҳақ бериб борамиз, — дейди раис.— уларни рағбатлантириб туришга алоҳида эътибор берамиз. Коллектив меҳнати билан шахсий манфаатдорлиқ бир-бирига уйғунлаштирилганлиги ҳам муваффақиятларимизнинг гарови бўлмоқда. Колхозимиз аъзолари КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 50 йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарорига жавобан юбилей йилида гектаридан 35 центнер «оқ олтин» олиш учун пухта замин яратмоқдалар.

С. ЖЎРАЕВ.

ТЕЖОҒЛИК ИШ — БЕЖОҒЛИК

РЕЗЕРВЛАР ЭЛ ХИЗМАТИДА

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ташкенткабель» заводи коллективи беш йилликнинг биринчи йилида юқори унумли кабель маҳсулотларининг янги хилларини ишлаб чиқаришни ўзлаштирди, технологиянинг мукаммал усулларини жорий этди. Ана шу ҳисобдан кабелчилар ой сайин кўплаб маблағларни тежамоқдалар. Янги техника ва илғор технологияни жорий этиш, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатининг авж олдирилиши тайёрланаётган маҳсулотларнинг тури бўйича сарф-харажатларни 4 процентдан то 14 процентгача камайтириш имконини берди. Завод 1966 йилда ана шунинг ўзидан 22,2 миллион сўм фойда кўрди, рентабеллик 20 процент ортди.

Резина хом ашёсини қориштириш ускунасидан нотўғри фойдаланиш ишлаб чиқаришга ёмон таъсир кўрсатарди. Баъзи ишчилар ҳар сменада ўнлаб килограмм маҳсулотни чиқитга чиқариб юборишарди. Лекин илғор ишчи Г. Йўлдошев бунга эътиборсиз қараб туролмади. Цех коллективи илғор ишчининг мулоҳазаларини инобатга олди. Шу тариқа корхонада тежамкорлик учун кураш мусобақаси яна ҳам кучайиб кетди. Исрофгарчиликка қарши кураш ҳар бир ишчининг шиори бўлиб қолди. Резина цехининг коллективи беш йилликнинг иккинчи йили дастлабки кварталида камида 10 тонна каучук ва 50 тонна бошқа хил материаллар тежаб қолишга аҳд қилди.

Тежамкорлик учун кураш ҳаракати заводнинг алоқа кабеллари корпуси коллективида ҳам кенг қулоч ёймоқда. Бу ерда асосий ишлар механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган. Аммо иш вақтининг бир қисми айрим маҳсулотларнинг ўз вақтида етказиб берилмаслиги натижасида бекор ўтяпти. Ишчи М. Иброҳимов машиналарнинг тўла қуват билан ишлаши учун кураш ҳаракатини бошлаб берди. Унинг ҳамкасбларидан М. Глошина ва М. Мелихина ўртоқлар ҳам қўт-баракали ҳаракатга қўшилдилар. Бронировкачи В. Кузина ва сим қирқувчи Д. Абрамзон ўртоқлар хом ашёни сира исроф қилмасдан ишлатишмоқда.

Х. ЖУРАБОЕВ.

Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикасининг тўқувчиси Гулнора Усмонова беш йилликнинг иккинчи йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлаш учун курашмоқда. Суратда: смена топшириқларини 115-120 процент бажараётган илғор ишчи Гулнора Усмонова.

И. Глауберзон фотоси.

МЕЛИОРАЦИЯ — МУҲИМ ТАДБИР

Ерларни мелиорациялашни яхшиламасдан ва ирригация тадбирлари комплексини тўла амалга оширмасдан туриб қишлоқ хўжалик экинларидан, айниқса пахтадан юқори ҳосил олиш қийин. Буни кўп йиллик тажриба исботлаб келмоқда.

Ҳақиқатан ҳам суғориладиган ерларда ирригация тармоқларини қуриш, уларни ремонт қилиш ва шу йўл орқали экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш деҳқончилик маданиятини кўтаришда катта роль ўйнамоқда. Буни районимиз мисолида ҳам очиқ-ойдин кўриш мумкин. Район хўжаликлари ўтган йили белгиланган топшириқдаги 734.442 кубометр ўрнига 835.613 кубометр ҳажмдаги тупроқ ишларини бажариб, ирригация шохобчалари қазиш ва ремонт қилиш йиллик планини ошириб адо этдилар.

Ўтган йили Сарой-Дейча, Зандани, Эски Темир, Ғарбий Ромитан коллекторлари тозаланди. Бунинг натижасида қатор хўжаликларда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга катта имконият яратилди. Айниқса, Ғарбий Ромитан коллекторининг тозаланиши ва ундан етарли миқдорда сув оқизилиши туфайли Свердлов номли, Киров номли, «Коммунизм» колхозларида пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 30 центнерга етказилди. Ғўзаларнинг вақтида сув билан таъмин этиб турилганлиги учун ҳам ҳосилдорлик бир йилда 5-6 центнерга кўтарилди. «Москва», Навоий номли, Куйбишев номли, Фрунзе номли колхозларда ҳам ирригация-мелиорация тадбирлари оқилона амалга оширилганлиги натижасида пахтадан юқори ҳосил етиштирилди.

Сув хўжалиги ходимлари беш йилликнинг иккинчи босқичида ерларнинг мелиоратив ҳолатини янада яхшилаш, ирригация тармоқларини кенгайтириш орқали пахта ҳосилдорлигини тағин ҳам ошириш учун конкрет тадбирлар белгилаб амалий ишга киришдилар. Чунончи, 1967 йили район хўжаликларида бажариладиган мелиорация ишларининг кўлами кенгаяди. Бу муҳим тадбирга 1,5 миллион сўмлик маблағ ажратилди.

Ана шу маблағ ҳисобига Нақиб коллектори тозаланади. Тароб коллектори эса қайтадан реконструкция қилинади. Район марказидаги Хайробод каналининг қарийб бир километрига бетон ётқизилади. Авгир, Муғиён, Хўлбор, Ромитан каналлари ҳам бирмунча кенгайтирилади.

Айни вақтда «Социализм», Гагарин номли, «Ромитан», «Ленинград», Нариманов номли, Энгельс номли хўжаликларда экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва ирригация тармоқларини кенгайтириш учун бирмунча қулайликлар туғдирилади.

Район суғориш системалари бошқармаси коллективи юбилей йили меҳнат вахтасида туриб катта ишларни амалга оширмоқда. Ерларни мелиорациялаш, ирригация шохобчаларини тозалаш ва кенгайтириш, янгиларини қуриш ишида ҳозир 18 та бульдозер, 15 та экскаватор кучидан тўла фойдаланиляпти. Айниқса, Свердлов номли колхозда ишлар қизғин. Бу йил гектаридан 35 центнерга етказиб ҳосил олиш учун курашаётган бу хўжалик азаматлари суғориш тармоқларини тозалаш, ерларни текислаш, карталарни кенгайтириш ишларини намунали ўтказмоқдалар. Шунингдек, «Москва», Навоий номли, «Коммунизм» ҳамда Киров номли колхозларда ҳам бу муҳим тадбир изчиллик билан амалга оширилаётир.

Афсуски, ҳамма жойда ҳам аҳвол бир хил деб бўлмайди. Масалан, «Ленинград», Ленин номли колхозларда ва «Ромитан» совхозининг 2, 3, 5-бўлимларида ирригация ва мелиорация ишларини яхшилаш қониқарли деб бўлмайди. Бу хўжаликларда ариқ қазиш, ер текислаш, яхоб бериш кўнгилдагидек эмас.

Районимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг май (1966 йил) Пленуми қарорларини тўла бажариш мақсадида ерларни мелиорациялаш ва ирригация тармоқларини кенгайтириш учун барча имкониятлардан самарали фойдаланадилар. Сувнинг экинзорларга равон оқишини таъминлайдилар.

Т. ҚОДИРОВ,

Бухоро область, Ромитан район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи.

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

ҚИШЛОҚДА ВОДОПРОВОД БЎЛСИН

Узбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги хабар қилади:

«Совет Узбекистони» газетасининг 1966 йил 28 декабрь сонида босилган «Қишлоқда водопровод бўлсин» сарлавҳали танқидий мақола министрликда муҳокама қилиниб, унда келтирилган фактлар тўғри деб топилди. Министрлик Узбекистон Компартияси Марказий Комитети IV пленуми қарорлари асосида республикамиз қишлоқларида маданий-маиший муассасалар тармоғини кенгайтириш, аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқмоқда. Танқидий мақолада айтилган мулоҳазалар шу тадбирларни ишлашда тўла ҳисобга олинади.

САЙЛОВГА БАҒИШЛАНГАН АДАБИЁТ

Республиканинг ҳамма районларига сайловга бағишланган адабиёт юборилди. Бу адабиётни «Ўзбекистон» нашриёти чиқарган.

«Ўзбекистон ССР Конституцияси (асосий қонуни)» рус, ўзбек ва қозоқ тилларида оммавий тиражда нашр этилди. Республика Олий Советига сайлов тўғрисида Низом ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайлов тўғрисида Низом ҳам чиқарилди.

Сайлов тўғрисидаги ранг-баранг плакатларнинг дастлабки уч хили ва сайлов олди шиорлари босилган плакатлар магазинларга юборилди. (ЎзТАГ).

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

РЕМОНТ КЕЧИКЯПТИ

«Узсельхозтехника»нинг Янгиариқ район бирлашмасига қарашли Хонқа устахонасидамиз.

— Ҳайдов тракторлари ремонти қачон тугалланаркан?

— Имконият бўлса, март ойининг бошигача тамомлашни мўлжаллаяпмиз, — дейишди бирлашма раҳбарлари.

Ремонтнинг бориши билан қизиқдик. «Узсельхозтехника» бирлашмаси устахонасида 63 та ҳайдов трактори капитал ремонт қилиниши керак. Устахонага 49 трактор келтирилиб, шундан атиги 10 таси ремонт қилинган. 104 чопиқ тракторидан 71 таси ремонтга келтирилган, лекин биттаси ҳам тахт эмас. 41 сеялка, 33 чизель ва бошқа тирков асбобларини ремонт қилишга ҳануз киришилмаган.

Бошқарувчи вазифасини вақтинча бажарувчи бош инженер Я. А. Орлов, бирлашма партия ташкилотининг секретари Ҳ. Собиров, устахона мудири Ж. Уллиев ўртоқлар ремонт юришмаётганлигининг боисини изоҳлаб беришди. Яна гап «бўлса»га келиб тақалди:

— Агар запас қисмлар ва деталлар етарли бўлса, иш жадаллашарди...

— Ҳақиқатан ҳам шундай. Устахонада ҳайдов тракторлари учун подшипник, ғилдирак ўқи, гидронасос, чопиқ тракторларига клапан, поршень, цилиндр, аккумулятор, генератор, электр ускуналари ва бошқа қисмлар етишмаяпти. 5 декабрда ремонтдан чиққан 7 та трактор аккумулятор бўлмагани учун устахонада савлат тўкиб турибди.

Бу ерга «Узсельхозтехника» область бирлашмаси раиси В. Ф. Пак, унинг ўринбосарлари М. Жуманиёзов, Б. Н. Волков ўртоқлар бир неча бор келиб кетганлар. Улар: «агар имкони бўлса, запас қисм билан таъминлаймиз», дейишдан нарига ўтмаганлар.

Баъзи колхозларнинг раҳбарлари ремонт қилинадиган тракторлар ва машиналарни «Узсельхозтехника» бирлашмаси устахонасига юбормаётирлар. Масалан, Карл Маркс номли колхоз 12 та чопиқ ва ҳайдов тракторидан уч тракторни, 18 ремонтчи ўрнига 4 кишини юборган, холос. Афтидан, колхоз раиси Қ. Қурбонов, инженери Д. Худойберганов ўртоқлар «ҳали вақт эрта-ку», деган кайфият билан юришганга ўхшайди. «Октябрь 40 йиллиги» колхози инженери Абдукарим Рўзиев капитал ремонт талаб қиладиган тракторларни устахонага келтиришни пайсалга солмоқда.

Ремонт поток-узел методида ташкил этилмаган, меҳнат интизоми бўш, иш унуми паст, ремонтчиларга қулай шароит яратилмаган.

Машъал Янгиариқ районида техника ремонтининг бундай қониқарсиз бораётганлиги ташвишли ҳолдир.

Баъзи ваъдабоз раҳбарларга гапимиз шуки: баҳона, қуруқ сўзлар ўрнига амалий иш бўлса!

Ф. ЗОҲИДОВ.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

М. Воробейчиков чизган расм.

МАШҲУР ВА МАНЗУР

Тошкент компрессор заводида дастлабки маҳсулот ишлаб чиқарила бошланганлигига 25 йил тўлди. Аслида бу корхона дўстлигимиз рамзи сифатида дунёга келган. Улуғ Ватан уруши йилларида Днепропетровскдаги «Светофор», Запорожье ва Туладаги машинасозлик, Киевдаги электротехника, Москвадаги «Красный путь» заводларининг цехлари Тошкентга кўчириб келинди. Ҳозирги вақтда завод хилма-хил компрессор машиналари ва эҳтиёт қисмларни кўплаб ишлаб чиқаряпти. Бу ерда тайёрланган маҳсулотлар мамлакатимиздагина эмас, балки чет элларда ҳам машҳур. «ПК-10» маркали машиналарнинг гарантияли иш муддати 4000 соатгача узайтирилганлиги корхонанинг довруғини ошириб юборди. Ўтган йили 13 мамлакат шу заводда ишлаб чиқарилган 162 компрессорни сотиб олган эди. Бу йил эса мамлакатимизнинг турли томонларидан ва чет эллардан кўплаб буюртмалар келяпти.

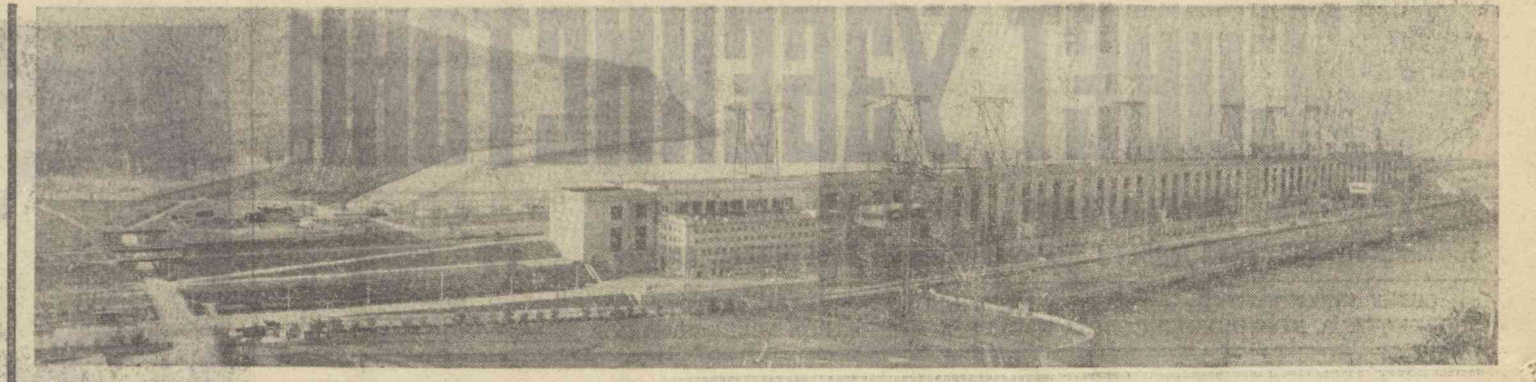

КУЙБИШЕВ. В. И. Ленин номидаги Волга ГЭСининг биринчи турбинаси ишга тушганидан буён мамлакатимиз халқ хўжалиги учун 100 миллиард киловатт-соатдан ортиқ электр энергия етказиб берди. Энергетиклар Октябрь 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ҳаракат қилиб, ресурслардан самарали фойдаланиш ҳисобига пландан ташқари 600 миллион киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар. Суратда: В. И. Ленин номидаги Волга ГЭСининг кўриниши.

Ю. ДМИТРИЕВ фотоси (ТАСС фотохроникаси).

БОШЛАНҒИЧ ТАШКИЛОТ — ПАРТИЯНИНГ АСОСИ

МИНИСТРЛИК АППАРАТИ ВА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ

Энергетика ва электрофикация министрлиги коллегияси мажлисида корхоналарни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказиш масаласи кўрилди. Корхоналарни янги системага ўтказишда амалга ошириладиган ташкилий-техника в и й тадбирларни қандай қилиб жорий этиш ҳақида қимматли таклифлар киритилди.

Хўш, бу таклифларни қай тариқа тезроқ амалга ошириш мумкин? Бу муҳим ишда коммунистларнинг ўрни қандай бўлиши керак? Мана шу ҳақда министрлик партия ташкилоти бюроси аъзолари узоқ ўйланишди. Коммунистлар билан муфассал фикр олишилгач, партия ташкилоти ролини ошириш, унинг министрлик аппарати фаолиятини яхшилашга таъсирини кучайтириш, партиявий иш форма ва методларини такомиллаштиришга қаратилган аниқ иш режаси тузиб олинди.

Тузиб чиқилган пухта режани амалга ошириш учун партия бюроси ишга қаттиқ киришди. Ҳар бир йиғилишда партбюро бу қарорлар қандай амалга оширилаётганлиги ҳақида коммунистларга ахборот бериб турди. Буни кўрган коммунист ва партиясиз активлар ташкилот фаолиятини яхшилаш йўлида партбюрога керакли ҳамма ёрдамни бажонидил бериб турдилар.

Министрлик ва унинг республикадаги идоралари ишнинг бутун аҳволи, бу соҳани фан ва техниканинг энг янги ютуқлари асосида комплекс юксалтириш, министрлик корхоналарида иқтисодий реформани амалга ошириш билан боғлиқ бўлган барча тадбирлар учун жавобгардирлар. Бу вазифани ҳал этишда партия ташкилоти кўп иш қилиши мумкин.

КПСС Уставига кўра муассаса партия ташкилотлари маъмурият ишини назорат қилишлари мумкин эмас. Лекин партия ташкилоти фаолияти фақат министрлик аппарати ичидаги ишларгагина қаратилган бўлмай, балки унга қарашли барча корхона ва ташкилотлар фаолиятини қамраб олмоғи зарур. Демак, партия ташкилотининг контроль қилишдаги фаолияти чекланган эмас. КПСС Уставида белгиланган ҳуқуқидан фойдаланган ҳолда бошқариш аппарати фаолиятига, аппаратнинг ҳар бир ходимига таъсир кўрсатиши мумкин ва зарур.

Совет муассасалари партия ташкилотлари кадрларни тарбиялашда, уларда топширган иш учун юксак масъулият ҳиссини кучайтириш, давлат интизомига қатъий амал қилиш ҳиссини тарбиялашда маъмуриятга яқиндан ёрдам беришга даъват этилганлар. Партия Устави талабларига кўра, бу партия ташкилотлари ўз муассасаларидаги камчиликлар ҳақида тегишли партия органларини вақтида хабардор қилиб туришлари зарур. Ҳатто, муассасадаги ҳар бир ходимнинг фаолиятидаги, унинг қайси вазифада эканлигидан қатъи назар, камчиликларни ҳам вақтида маълум қилиб туриш даркор.

Совет ҳокимиятининг илк йилларидаёқ Владимир Ильич Ленин давлат аппаратининг жуда муҳим хизматини, унинг куч-қудратини кўрсатган эди. **Бюрократизмга қарши курашда, деган эди у, биз жаҳондаги бирор давлат ҳам амалга оширолмаган ишни қилдик. Бутун вужуди билан бюрократик асосга қурилган, ҳатто эркин буржуа республикаларида ҳам мана шу бюрократик ва буржуа-эзувчилик муҳитини сақлаб қоладиган бундай аппаратни таг-томири билан қўпориб ташладик.**

Совет давлат аппаратининг афзалликлари ҳақида тўхталиб В. И. Ленин шуни таъкидлаган эдики, давлат аппаратини мустаҳкамлаш ва такомиллаштириш йўлида партия кўп иш қилиши, ишга чиновникчасига, тўраларча муносабатда бўлиш сарқитларига қарши муросасиз кураш олиб бориш зарур. Чунки, бу сарқит аёвсиз курашсиз ўз-ўзидан барҳам топиб кетмайди.

Бундан икки йил муқаддам Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика министрликлари ва идораларидаги бошланғич партия ташкилотларининг фаолиятини муфассал ўрганиб чиққан эди. Шу масала юзасидан Марказий Комитет қабул қилган қарорда муассаса партия ташкилотлари фаолиятини яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланган эди. Марказий Комитет бу тадбирлар қандай амалга оширилаётганлигини яқинда текшириб кўрди. Министрликлар, идоралар, давлат комитетлари ва совет муассасаларидаги олтмишта партия ташкилотининг фаолиятини ўрганиш натижаси шундан далолат берадики, мазкур партия ташкилотлари ёрдамида кўпчилик республика ташкилотлари хўжаликка раҳбарлик савиясини анча кучайтирдилар, улар конкрет вазифаларни малакали ҳал этяптилар.

Энергетика ва электрлаштириш министрлиги, бир қатор совет муассасалари, Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳузуридаги партия ташкилотлари иши конкрет, бир мақсадга қаратилган. Айниқса Қишлоқ хўжалик министрлиги партия ташкилоти бутун аппарат звенолари фаолиятини яхшилаш, коммунистларнинг авангардлигини таъминлаш, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш масалаларида ташаббускор бўлганлиги қувончли бир ҳолдир.

Партия ташкилоти министрликнинг Пахтачилик бош бошқармасида партия ва ҳукумат директивалари қандай бажарилаётгани, Фан бош бошқармасида партия йиғилишларини ўтказиш тажрибаси, министрликда ёш коммунистларни тарбиялашнинг аҳволи, комсомол ташкилотининг фаолияти ҳақидаги масалаларни умумий йиғилиш ва бюро мажлисларида кўриб чиқиб, ишни янада яхшилаш йўлларини белгилашда маъмуриятга катта ёрдам берди. Бу ерда партия ташкилотининг ташаббуси билан экономика билимлари университети [illegible]

Республика Давлат банки коллективининг аниқ ва пухта ишлашида етакчи куч бўлган коммунистларнинг ҳиссаси катта. Чунки улар ишда ибрат кўрса-

Г. ОРЛОВ,
Ўзбекистон КП Марказий Комитети партиявий-ташкилий ишлар бўлимининг мудири.

□ □

тиб, сансалорликка, қоғозбозликка қарши ўт очганлар. Аппарат фаолиятига доир масалалар билан кун сайин шуғулланмоқдалар. Бу ҳол ишда ўз ифодасини топмоқда. Кейинги пайтларда бўлар-бўлмас буйруқлар чиқариш барҳам топди, ходимлар жойларда бўлиб, қуйи ташкилотлар билан бевосита алоқа қилмоқдалар. Бу ерда шундай бир яхши қоида жорий қилинган: командировкада бўлдингми, марҳамат қилиб, у ерда конкрет нима иш қилганинг ҳақида, қандай наф келтирганинг тўғрисида коллективга ахборот бер. Бунинг қандай фойда бериши ўз-ўзидан маълум.

Афсуски, ҳамма муассаса партия ташкилотлари ҳам шундай намунали ишлаяпти деёлмаймиз. Баъзи жойларда Марказий Комитетнинг «Министрлик ва идоралардаги бошланғич партия ташкилотлари ишини яхшилаш ҳақида»ги қароридан жиддий хулоса чиқариб олинмаган, КПСС XXIII съезди қўйган юксак талаблар асосида ўз фаолиятларини жуда секинлик билан қайта қураётган муассаса партия ташкилотлари ҳам бор.

Савдо корхоналари ва муассасалари ишидан ҳамма ҳам хурсанд деб бўлмайди. Савдо министрлиги аҳоли талабларини етарли ўрганмаётир, конкрет масалаларни оператив ва малакали ҳал этмаётир. Бу ерда қоғознинг кучига ҳаддан ташқари маҳлиё бўлиб, турли кенгаш ва мажлислар чақириш одат тусига кириб қолган. Ахир, ўтган йил давомида қуйи звеноларга 1965 йилдагидан уч мингта хат кўп юборилганлигини бошқа нима билан изоҳлаш мумкин?! Хўш, партбюронинг бу масалага муносабати қандай? Чамаси, партия ташкилоти бундай аҳвол билан келишиб қолганга ўхшайди. Бўлмаса, аппарат фаолиятини яхшилаш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, ходимларда топширилган иш учун масъулият ҳиссини кучайтириш сингари муҳим масалалар партия йиғилишлари кун тартибига қўйилмасмиди.

Автотранспорт ва тош йўллар министрлиги, Соғлиқни сақлаш министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмасида ҳам кўп вақт қоғозбозликка беҳуда сарф бўлмоқда. Баъзи республика муассасалари ўзларининг қарамоқларидаги корхона ва муассасалар билан яхши боғланмаганлар, уларга кундалик зарур ёрдам бермаётирлар.

Баъзи раҳбарлар республикамиз областлари ва районларига командировкага боришдан кўра бошқа республикаларга боришни афзал кўрадилар. Маиший хизмат кўрсатиш министрлигининг баъзи раҳбарлари бултур хизмат юзасидан республиканинг кўпчилик областларида бирор марта ҳам бўлмаганликларини инсофдан деб бўладими, ахир? Маиший хизмат корхоналари ёмон ишлаётганлиги ҳақида кўплаб шикоятлар тушаётганлигининг сабаби ҳам шунда эмасмикин?

Баъзи республика ташкилотлари бўлар-бўлмасга бошқа шаҳар ва областлардаги қуйи ташкилотлар ходимларини Тошкентга чақиришлари, турли маълумотларни тўплаш учун телефонга ёпишиб олишлари сингари ярамас практикага ҳам чек қўйиш вақти аллақачон келган.

Ишдаги мана шу каби нуқсонларни тугатишда аппаратдаги коммунистлар ташаббускорлик кўрсатсалар қандай яхши бўларди. Хуллас, ушбу звенодаги партия ташкилотлари амалга оширадиган ишлар тўлиб-тошиб ётибди.

Министрлик, идора ва давлат комитетлари беш йиллик режаларини амалга ошириш учун курашнинг олдинги марраларида бормоқдалар. Корхоналарнинг бир меъёрда ишлаши, халқ хўжалик планларининг тақдири кўп жиҳатдан мана шу муассасалар оператив иш олиб боришига, уларнинг пухта раҳбарлигига боғлиқ. Лекин шунга қарамай, жойларда планлаштириш ва моддий-техника таъминотида жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда, муҳим ишлаб чиқариш масалаларини ҳал этишда оперативчиликка эришилмаяпти. Оҳангарон цемент комбинати коммунистлари мана икки йилдирки, Қурилиш материаллари саноати министрлигидан сифатли маҳсулот етказиб беришни талаб қилиб келмоқдалар. Чунки, корхона бундан жуда катта зарар кўрмоқда. Лекин министрлик ходимлари бу ҳаққоний талабга ҳамон эътибор бермай келяптилар.

Тошкентдаги 3-ғишт заводи бошқармаси эса ўтган йилнинг февраль ойида шу министрликка шошилинч ахборот бериб, заводнинг участкаларидан бири яроқсиз ҳолга келиб қолганлигини маълум қилган эди. Орадан беш ой ўтгандан кейингина министрлик вакиллари келиб, зудлик билан ремонт ишларини бошлаб юбориш лозим, деган қарорга келишди. Аммо, қарор қоғозда қолиб кетди.

Республиканинг баъзи ташкилот ва муассасалари меҳнаткашлар хатларини ҳал этишда сансалорлик ва бюрократизмга йўл қўяётганликлари жиддий ташвиш туғдирмоқда. Чунончи, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигига келган хатларнинг ярми орадан икки ой, ҳатто ундан ҳам кўпроқ вақт ўтгандан сўнггина кўриб чиқилган. Шуниси таажжубланарлики, министрликка келган хатларнинг 42 проценти газета редакциялари ва партия органларидан юборилган хатлардир. Меҳнаткашлар министрликдан ижобий жавоб ололмагач, ана шу органларга мурожаат қилганлар. Маиший хизмат кўрсатиш министрлиги, «Главзаготскототкорм», Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг баъзи ходимлари меҳнаткашлардан келган ариза ва шикоятларни кўриб чиқишни ниҳоятда чўзиб юбормоқдалар.

Муҳим ва етилган масалаларни партия йиғилишларида муҳокама қилиб олишга нима етсин. Лекин баъзи партия ташкилотлари бунга эътибор бермай, йиғилишларни мунтазам ўтказмайдилар, ўтказганда ҳам пухта тайёргарликсиз, шунчаки расмият учунгина ўтказадилар. Масалан, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги партия бюроси коммунистлар партия топшириғини қандай бажараётганлиги ҳақидаги масалани йиғилиш кун тартибига киритиб, жуда тўғри иш қилган. Шундайку-я, лекин йиғилиш пухта тайёргарликсиз ўтди, докладчи коммунистнинг бурчи, вазифаси, партия топшириқларининг аҳамияти ҳақида узундан-узоқ маъруза қилди. Асосий нарсани эса унутиб қўйди — коммунистлар жамоат ишига қандай жалб этилгани, бурчларини қай тариқа ўтаётгани ҳақида лом-мим демади. Оқибатда музокаралар ҳам ранг кўр, ҳол сўр тариқасида ўтди. Шундай муҳим масала юзаки ҳал этилгандан кейин министрликдаги кўпчилик коммунистлар партия топшириқларини яхши адо этмаётганликларига таажжубланмаса ҳам бўлади.

Маҳаллий саноат министрлигида ҳам партия йиғилишлари юксак савияда ўтмаётир. Министрлик аппаратининг янги шароитда ишлашга ўтиши муносабати билан партия ташкилотининг вазифалари муҳокама қилинган йиғилишда музокарада бирор киши ҳам қатнашмаганлиги бундан далолат бериб турибди. Социал таъминот министрлигида эса икки йил мобайнида коммунистларнинг ярми йиғилишларда бирор марта ҳам сўзга чиқмаган.

Бошқарув аппарати ишини такомиллаштириш, корхона ва хўжаликларга раҳбарлик услубини яхшилаш масалалари министрлик ва идоралар партия ташкилотлари фаолиятида асосий ўрин олиши зарур. Партия ташкилотлари муассаса ишини чуқур таҳлил қилишлари, аппаратда меҳнатни илмий асосда ташкил этишга қаратилган конкрет таклифлар ишлаб чиқишлари, иқтисодий ислоҳотни муваффақиятли амалга оширишни таъминлашлари айниқса муҳимдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг V пленуми КПСС XXIII съезди қарорлари асосида бошланғич партия ташкилотларининг сиёсий ва ташкилотчилик фаолиятини кучайтириш тадбирлари ҳақидаги жуда муҳим масалани муҳокама қилиб, халқ хўжалиги вазифаларининг муваффақиятли ҳал этилиши партиянинг асоси бўлган бошланғич партия ташкилотларига боғлиқ эканлигини алоҳида таъкидлади. «Партия ташкилотларининг асосий вазифаси, дейилади пленум қарорида, партия ва ҳукумат директиваларининг бажарилишини, аппаратнинг пухта ишлашини таъминлашдан, ходимларни давлат интизомига қатъий риоя қилиш руҳида, топширилган иш учун юксак масъулият сезиш, хизмат бурчига ижодий ёндашиш руҳида тарбиялашдан иборат».

КПСС XXIII съезди талаблари асосида барча партия ташкилотлари каби совет муассасалари партия ташкилотларининг ҳам жанговарлигини кун сайин ошира бориш область, шаҳар ва район партия комитетларининг энг муҳим вазифасидир.

Советлар мамлакатида

● КИМЁГАРЛАР ТЎҚИМАЧИЛАРГА

МИНСК. Белоруссия Фанлар академияси умумий ва ноорганик кимё институтининг ходимлари тўқималарни бўяшнинг оригинал методи ва технологиясини ишлаб чиқдилар.

Тўқилган материал ёки калавани муайян температура режимида дастлаб озгина қўшимчалари бўлган фосфор кислотаси билан ишланади, сўнгра темир, хром, мис тузларининг сувдаги эритмалари билан ишланади. Шундан кейин кўпгина ташқи таъсиротларга чидаш берадиган бўёқ ҳосил бўлади. Шу зайлда бўялган тўқималар ювганда ўнгиб кетмайди, офтоб нурларида қарийб тусини йўқотмайди.

Янги метод бўйича кимёвий бўяш матодан фойдаланиш муддатини узайтиради. Тўқималар ўтга анча чидамли бўлиб қолади, бунинг техника материалларида аҳамияти муҳим.

Янги усул учун арзон бўёқлардан фойдаланилади. Бўёқ мавжуд машина-ускуналарда ишлатилади. Бу бўяш методидан трикотаж материалларда, тўқилмаган материалларда, қоғозларда фойдаланмоқ мумкин.

● ЭНГ ЯХШИ КОРХОНАЛАР

Енгил саноат корхоналарида Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига бағишланган ишлаб чиқаришнинг юксак маданияти ва меҳнат шароитларини яхшилаш жамоат кўригининг якунлари чиқарилди. Кўрикнинг биринчи йилида тўқимачилик, тикув, пойафзал фабрикаларининг коллективлари, прогрессив техника ва технологияни жорий этиш, ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш, саноат эстетикаси юзасидан катта ишлар қилганлар.

СССР Енгил саноат министрлигининг коллегияси, тўқимачилик ва енгил саноат ишчилари касаба союзи марказий комитетининг президиуми ва енгил саноат илмий техника жамияти марказий правлениесининг президиуми қарорига биноан, РСФСР енгил саноатининг 12 энг яхши корхонасига «Юксак ишлаб чиқариш маданияти корхонаси» номи берилди. Булар орасида Ленин номидаги Кострома лён комбинати, Димитров қўлқоп фабрикаси, Иваново областидаги Киров номли Пугеж лён комбинати ва бошқалар бор.

83 коллектив министрликнинг ва касаба союзи марказий комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

● ЗАВОД КУЧГА ТЎЛМОҚДА

КИРИШИ. (Ленинград области). Нефтни қайта ишлаш заводида термиккрекинг установкаси фойдаланишга қабул қилинди.

Шу ой крекинг дастлабки бир неча ўн минг тонна бензин чиқаради. Установка ҳар йили юз минглаб тонна мазут ишлаб чиқаради. (ТАСС).

АВРОРА ФАРЗАНДЛАРИ

Афсонавий «Аврора» кемасидамиз. Бу ерда турли миллат фарзандлари ҳарбий хизматни ўтамоқдалар. Улар орасида ўзбекистонлик азаматлар ҳам бор. Ёш денгизчи Цой Софроль Нева қирғоғидаги қаҳрамон шаҳарга Тошкент областининг Янгийўл шаҳридан келган.

У бизни кема билан таништирди. Кема музейига олиб кирди. Уни ҳаяжон билан томоша қила бошладик. Келиб кетувчиларнинг фахрий китобини варақлаймиз. Инглиз, француз, немис, ҳинд, испан ва бошқа тилларда ёзилган ёзувларни ўқиймиз.

Мана радиостанция. Эшик тепасига осилган мемориал доскани ўқиймиз: «Пролетар революциясига хизмат қилган биринчи радиостанция — «Аврора» радиостанцияси эди».

Ана шу радиостанция орқали Ҳарбий-Революцион Комитетнинг жанговар буйруқлари берилган. 7 ноябрь куни эрталаб В. И. Лениннинг пролетар революцияси ғалаба қозонгани ҳақидаги «Россия гражданларига» хитобномаси эшиттирилган.

«Аврора» аъзолари Ильични жондан севардилар, уни бир неча марта контрреволюционерларнинг ҳужумидан сақлаб қолган эдилар. «Аврора» кемаси большевикларнинг аризаси бунга ёрқин далилдир.

Улуғ Ватан уруши даврида авророчилар Ленинград мудофаасида қатнашиб, қаҳрамонликнинг ажойиб намуналарини кўрсатдилар. Улар душманнинг муҳим объектларини яксон қилдилар.

Улуғ Ватан урушидан сўнг ленинградлик кемасозлар «Аврора»ни ремонт қилиб, уни ёдгорлик кемага айлантирдилар. Шу билан бирга, бу ерда бўлажак ҳарбий-денгиз флоти офицерлари, нахимовчилар таълим олмоқдалар.

Биз ўзбекистонлик Цойнинг афсонавий «Аврора» кемасининг жанговар тарихи ҳақидаги ҳикоясини мароқ билан тингладик. Кема матрослари билан хайрлашар эканмиз, унга Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари ҳақидаги «Ватан, озодлик учун» номли китобни эсдалик учун тақдим этдик.

А. ЧЕБУРАШКИН.

Александр Сергеевич Кравцов «Ташкентиткабель» заводида ўн бир йилдан буён ишлайди. Шу кеча-кундузда корхонанинг бу [illegible] 50 йиллиги шарафига зарбдор вахтада [illegible]. Суратда: завод асбобсозлик цехининг слесари, коммунист [illegible] зарбдор А. С. Кравцов.

И. Глауберзон фотоси.

ИШОНЧ ОҚЛАНМОҚДА

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

Кенг жамоатчиликка таяниб, ташаббус кўрсатиб ишлаётган маҳаллий Советлар ўз вазифаларини муваффақият билан адо этмоқдалар. Қашқадарё область, Косон районидаги Ленин номли қишлоқ Совети фаолияти бунга мисолдир. Қишлоқ Советидаги Ленин номли ва «Чорвадор» совхозларининг экономикаси йил сайин мустаҳкамланмоқда. Бунда депутатларнинг роли катта.

Қишлоқ Советида ҳисобида 76 депутат бор. Уларнинг кўпчилиги бевосита ишлаб чиқаришда иштирок этаётган, ўзларининг ҳалол меҳнатлари билан эл-юрт бойлигига бойлик қўшаётган турли касб эгалари — чўпонлар, илғор ишчилар, бригада бошлиқлари, ферма мудирлари, моҳир чорвадорлардир. Депутат Ҳаққул Холов «Чорвадор» совхози 1-фермасида бош чўпон бўлиб ишлайди. У йилдан-йилга совлиқлардан кўпроқ қўзи ва жун қирқиб олишга эришмоқда. Чунончи, ўтган йили у ҳар 100 бош совлиқдан 181 тадан соғлом қўзи ва ҳар бир қўйдан 3 килограммдан аъло сифатли жун қирқиб олди. Бу йил эса 190 тадан қўзи ва 3,5 килограммдан жун қирқиш аҳди бор. Депутатнинг меҳнати юксак қадрланди. Ҳ. Холов 1966 йилда Ленин ордени билан мукофотланди. Шунингдек, депутат коммунист Наби Рустамов мудир бўлган «Чорвадор» совхозининг 2-фермаси коллективи ўтган йили барча кўрсаткичлар бўйича яхши натижаларга эришди.

Ленин номли совхозининг сут-товар фермасида фидокорона меҳнат қилаётган депутатлар Ленин орденли Банот Хўжаёрова ва Малика Ҳазратқуловалар ўз қарамоғидаги 16-18 сигирнинг ҳар биридан 1300-1350 литрдан серқаймоқ сут соғиб олдилар. Шунингдек, бошқа кўпчилик депутатлар ҳам ишда, турмушда бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Қишлоқ Совети доимий комиссияларининг иши кейинги пайтларда анча жонланди. Доимий комиссия аъзолари пишиб етилган у ёки бу масалани қишлоқ Советининг сессия ва мажлислари муҳокамасига киритмоқдалар.

Депутатларнинг кенг жамоатчиликка таяниб иш тутаётганликлари, меҳнаткашларнинг наказларини бажариш учун бутун куч ва имкониятларини сарфлаётганликлари, жонкуярликлари туфайли қурилиш ва ободончилик ишлари яхшиланиб бормоқда. Ўтган йили Ленин номли совхозининг барча участкалари тўла электрлаштирилди, ўн битта дала шийпони қурилиб фойдаланишга топширилди. 2 ва 3-бўлимлар учун идора биноси ва 2-бўлимда ҳаммом қурилди. Шунингдек, совхозининг Қозоқли қишлоғида медицина пункти қурилиб, аҳолига яхши хизмат кўрсатмоқда. Совхозининг Ҳилол ва Керайит қишлоқлари ўртасидаги йўл қайтадан ремонт қилинди. Совхоз территориясидаги Куйбишев номли, «Комсомол» ва бошқа мактаб бинолари сифатли ремонт қилинди.

Депутатлар ташаббуси билан «Чорвадор» совхозида ҳам анчагина ишлар амалга оширилди. Чунончи, совхознинг Оғажкент қишлоғида Ҳ. Олимжон номли саккиз йиллик мактаб учун янги бино, Тургенев номли саккиз йиллик мактаб учун қўшимча синф хоналари қурилди. Совхоз қишлоқларида янги магазин ва медицина пунктлари қуриб фойдаланишга топширилди.

Шу барча қувончлики, депутатлар сайловчилар томонидан ўтган йил учун берган 86 наказнинг қарийб ҳаммасини бажардилар. Ҳозирги кунларда депутатлар ўз сайловчилари билан учрашиб, уларнинг истак ва талабларини ўрганмоқдалар, социалистик қонунчилик, савдо ва умумий овқатланишда рўй бераётган баъзи бир камчиликларни бартараф этишда кўмаклашмоқдалар.

Р. ШАРИПОВ.

ИШИМИЗ ЯХШИЮ, БИРОҚ...

Районимиздаги колхозларнинг экономикаси йил сайин юксалиб бормоқда. Иқтисодий жиҳатдан бақувват хўжаликларда қурилиш ишлари айниқса кенг кўламда йўлга қўйилган. Колхозлараро қурилиш ташкилоти ўтган йили қарийб 500 минг сўмлик қурилиш ишларини бажарди. 30 га яқин янги ишлаб чиқариш объектлари барпо қилинди.

«Ўзбекистон» колхозида катталина машина-трактор парки, 200 бош қорамол сиғадиган бино барвақт қуриб битказилди. «Партия XXII съезди» колхозида 536 ўринли қўшқават бино, 300 ўринли клуб, магазинлар, Ленин номли колхозда марказлаштирилган куртхона, мактаб, Калинин номли колхозда бир қанча уй ва ҳаммом бинолари қўлдан чиқарилди. Райондаги бошқа бир қатор колхозларда ҳам кўпгина маданий-маиший ва жамоат бинолари тикланди.

Қурилиш ишларини жадаллаштириш, кенг кўламда олиб бориш учун тажрибали кадрларга ҳам эгамиз. Шу тариқа ташкилотимиз ишлаб чиқариш техника кўрсаткичлари яхшиланиб бормоқда. Қурилиш ишлари таннархи кейинги бир йил ичида 12 процент арзонлашди. Айрим эътирозларимиз ҳам бор. Асосий қурилиш ишларини колхозларда пудрат усулида олиб бораётган ташкилотлар механизациялашган ва индустрлашган базага эга бўлиши лозим. Аммо бизнинг ташкилотимизда ҳамон бу соҳада жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Асосий ишлар қўл кучи билан бажарилаяпти.

Гап келганда айтиб қолай: автоматлашган рандалаш ва йўниш станоклари ҳар бир колхозда бўлиши керак. Лекин бизда бундай станоклар жуда кам. Бу эса рандалаш ҳамда йўниш ишларининг сустлик билан олиб борилишига сабаб бўлмоқда. Ғишт заводисиз бизнинг ишимиз тўхтаб қолади. Аммо бизнинг заводимиз ҳалигача электрлаштирилмаган. Шу важдан ғишт қуйиш агрегатлари бекор турибди. Натижада ғишт қўл кучи билан қуйилмоқда. Қуйилган ғиштни ташишда ҳам ибтидоий усулларга амал қилиняпти. Бу эса иш суръатини сустлаштирмоқда. Транспортёрлар, кўтарма кранлар, автомашиналарга ҳам катта эҳтиёж сезмоқдамиз.

Қишлоқларда қурилиш ишлари кўлами ортиб бораётганлиги бинокорлар меҳнатини енгиллаштириш учун жиддий тадбирлар кўрилишини тақозо этади. Қурилиш ташкилотлари мустаҳкам моддий-техника базасига эга бўлиши керак. Ана шундагина бизнинг ишларимиз унумли бўлаверади. «Облколхозстрой» тресті ва «Узсельхозтехника» область бирлашмаси бизнинг мулоҳазаларимизни инобатга олар деб умид қиламиз.

А. ТАГИЕВ,
Самарқанд областидаги Хатирчи район капитал қурилиш бўлимининг инженери.
Б. ОЙДИНОВ,
«Партия XXII съезди» колхозининг бинокор техниги.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА:

ЯНГИ ИСЛОҲОТ АМАЛДА

Ғиждувон районида чиқадиган «Колхоз ҳақиқати» газетаси «Янги ислоҳот амалда» умумий сарлавҳа остида пахта тозалаш заводидан бир саҳифа материал берди. Пахта тозалаш заводининг директори Р. Отақулов «Янги системанинг афзаллиги», завод партия ташкилотининг секретари Т. Муқимов «Кишилар қалбига йўл топиб» сарлавҳали мақолаларида янги системанинг қулайликлари тўғрисида қизиқарли фактлар келтирганлар.

— Янги иқтисодий ислоҳот жорий этилганига қадар ишчиларни моддий рағбатлантиришга ажратиладиган маблағ фақат иш ҳақи фондидан бўлиб, у 25 процентнигина ташкил этарди. Заводимиз янгича ишлашга ўтгандан сўнг моддий рағбатлантириш учун алоҳида фонд ажратиш имконияти туғилади, — деб ёзади завод меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг бошлиғи М. Воҳидова «Рағбатлантириш — асосий омил» сарлавҳали мақоласида. — Эндиликда планни ҳам сон, ҳам сифат жиҳатидан бажаришга эришган ҳар бир ишчи 40 процентгача пул мукофоти олади.

О Н А

«Онани ҳурмат қилайлик, она муҳаббати бепоёндир, унинг кўкси бутун оламни боқий етиштирган! Инсондаги гўзал нарсаларнинг ҳаммаси қуёш нурларидан ва онанинг кўкрак сутидан баҳраманд бўлган, — мана шу нарса бизларни турмушга муҳаббат билан қарашга чорлайди. Қуёш бўлмаса, гуллар очилмайди. Севги, муҳаббатсиз — бахт йўқ, хотин-қизсиз муҳаббат йўқ, онасиз шоир ҳам йўқ, қаҳрамон ҳам йўқ».

«Қашқадарё ҳақиқати» газетасининг яқинда чиққан сонларидан бири оналарга бағишланди. Улкан адиб М. Горькийнинг юқоридаги сўзлари иккинчи саҳифада эпиграф ўрнида берилган. Газетанинг «Она» сарлавҳали бош мақоласида дунёдаги энг гўзал, энг азиз зот она тараннум этилади. Болаларни ардоқлаб тарбиялаётган, фабрика, завод ва далаларда жасорат кўрсатаётган, бепоён Қарши чўлини гуллатишга ҳисса қўшаётган хотин-қизларимизнинг номлари ҳурмат билан тилга олинади.

Саҳифаларда Музайяна Алавиянинг «Мураббий», қаҳрамон она Маҳфират Рўзиеванинг «Бахтиёрман», педагог И. Чориевнинг «Ҳаёт машъали» сарлавҳали мақолалари, оналарга бағишланган ҳикоя ва шеърлар ҳамда мақоллар берилган. Саҳифалар расмлар билан яхши безатилган.

«ХАЛҚОБОД» ЮКСАЛИШДА

Иштихон районидаги «Халқобод» колхозининг меҳнат аҳли хўжаликнинг ҳамма тармоқларини юксалтирмоқда. Колхозда маданий-маиший хизмат кўрсатиш яхшиланиб, колхозчиларнинг турмуши фаровон бўлаётир. Самарқанд область «Ленин йўли» газетаси «Халқобод» колхозида хўжаликнинг энг қолоқ тармоғи — чорвачилик ҳам кейинги йилларда юксалтирилганлиги тўғрисида ҳикоя қилувчи «Пахта ва гўшт кони» сарлавҳали катта материал берди. Материалда «Халқобод» чорвадорларининг илғор тажрибалари батафсил ҳикоя қилинади. Колхоз 1964 йилда чорвачиликдан зарар кўрган эди. 1965 йилда 9 минг сўм, ўтган йил 14 минг сўм фойда олган, Бу йил 40 минг сўм фойда олиш мўлжалланмоқда. Колхоз 1967 йил гўшт тайёрлаш планини ҳозирнинг ўзидаёқ бажариб қўйди.

Деҳқон кўклам ташвиши билан нафас олмоқда. Фарғона областидаги Охунбобоев районида, хусусан, Карл Маркс номли колхозда ҳам худди шундай. Тракторлар ремонти қизитиб юборилган, ерлар текисланмоқда, ўғитланмоқда. Сиз бу суратда ўз тракторини аллақачонлар ремонт қилиб қўйган механизатор Қурбон Комиловни кўриб турибсиз.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ОЙ ЯҚИНЛАШМОҚДА

ФАН ОЛАМИДА

1966 йил Ойни тадқиқ қилиш билан боғлиқ бўлган космик воқеаларга жуда бой бўлди. Бу табиий. Инсон яқин фазони анча ўзлаштириб олгандан кейин Ойни тезкорлик билан тадқиқ қилишга киришди. Тўғрироғи, ҳозир Ойни тадқиқ қилиш эмас, балки Ерни унинг кўп сонли космик алоқалари билан қўшиб тадқиқ қилиш давом этаётир. Яқин вақтларгача геология ва геофизика ўз қонунларини кашф қилишда атиги биттагина космик жисм — Ергагина таянарди. Шу билан бирга Қуёш системасидаги барча планеталар ва Ойни қўшиб ҳисоблаганда кўпчилик йўлдошларнинг пайдо бўлиши ягона жараённи ташкил этади. Қуёш системасидаги жисмлар ўртасидаги фарқлар эса асосан уларнинг оғирлиги билан ўлчанади. Шундай бир пайтда тадқиқ қилинадиган жисмлар сонини кўпайтириш муҳим аҳамиятга эгадир. Бу ўринда Ой фақат бизга яқин бўлганлиги учунгина муҳим объект вазифасини ўтамаяпти. Унинг оғирлиги Ер оғирлигининг бор-йўғи бир процентга яқинини ташкил этади. Унинг сатҳида атмосфера ва суюқ сув йўқлиги учун юз бераётган жараёнларни Ер сатҳидаги мураккаб процессларга қараганда тезроқ тушуниб олиш ва бир шаклга келтириш мумкин бўлса керак.

Лекин Ер астрономияси методлари атмосферамиз таъсир ўтказаётгани туфайли Ой сатҳини ҳозирги замон фани учун зарур бўлган аниқликлари билан ўрганиш имконини бермаяпти. Бу ўринда биз инсон фаолияти учун анча муҳим аҳамиятга эга бўлган янгиликларни Ердан туриб кўра олмаслигимиз тўғрисида сўз юритаётганимиз йўқ. Классик астрономия методлари Ой сатҳининг физик характеристикасини, жумладан, унинг зичлиги ва қаттиқлигини бевосита ўлчашга имкон бермайди.

Бу, «Луна-13» станцияси қўндирилганга қадар Ой сатҳининг қаттиқлиги ва зичлиги тўғрисида ҳеч қандай тасаввурга эга эмасдик, деган маънони билдирмайди, албатта. Бундан ўн йил муқаддам ўтказилган оптик ва айниқса радиоастрономик кузатишлар анализи шуни кўрсатадики, Ой сатҳи иссиқликни жуда кам ўтказади. Бундан кўриниб турибдики, Ой сатҳи унча зич ҳам эмас, ва қаттиқ ҳам эмас. Бироқ, бу маълумотлар Ой сатҳининг ўртача характеристикаси, холос. Ҳақиқий характеристикаси эса ҳал қилинмай қолиб кетган эди. Бу ҳақдаги масалани фақат Ой сатҳини бевосита ўлчаш йўли билан ҳал қилиш мумкин эди.

Худди ана шундай ўлчовлар «Луна-9» станцияси учирилиши билан бошланди. Юмшоқ қўндиришнинг амалга оширилиши Ой тупроғининг қаттиқлигини кўрсатди. Шу билан бирга Ой сатҳининг станция томонидан юборилган панорамаси станция қўндирилган участканинг «макроскопик» характеристикасини баҳолашга ва шу йўл билан ўлчовлар Ой рельефининг қайси бир турига тааллуқли эканлигини аниқлаш имконини берди.

«Луна-9» станциясининг ўлчовлари сифат характерига эга эди. Улар тупроқнинг мўлжалдаги характеристикаси диапозонини аниқлашга кўмаклашди. Образли қилиб айтганда «Луна-9» станцияси худди нотаниш жойга бориб қолган сайёҳдай иш олиб борди. Дастлаб у бирор хавф туғилмайдими деган андиша билан атрофни кўздан кечиради ва шунга қараб иш тутади.

Ой сатҳида муваффақиятли иш олиб борган «Луна-9» станцияси учирилгандан сўнг вазифани яна ҳам мураккаблаштириш мумкин бўлиб қолди. «Луна-13» станцияси Ой сатҳининг фақат панорамасинигина юбориб қолмай, Ойдаги тупроқнинг зичлиги ва қаттиқлигига оид сон ўлчовларини ҳам ўтказди. Бошқача сўзлар билан айтганда станция фақат сайёҳ сифатидагина эмас, балки профессионал тадқиқодчи сифатида иш олиб борди. Бу Ердан бошқа жойда, бошқа қитъада тупроқнинг зичлиги ва қаттиқлигини инсоният тарихида биринчи марта тўғридан-тўғри ўлчаш эди.

«Луна-13» станцияси томонидан юборилган манзара «Луна-9» станцияси ишлаган пайтда олинган манзарага жуда ҳам ўхшайди. Ҳатто айрим жойларда у ёки бу прагмент қайси панорамага тааллуқли эканлигини аниқлаш ҳам қийин. Шу билан бирга тасвири юборилган участкалар рельеф жиҳатидан бир-биридан жуда фарқ қилади. Биринчи қарашда «Луна-13» Ой сатҳининг анча текис участкаси бўлиб ҳисобланган Бўронлар Океани районида қўнган. Бу участка ўз характеристикаси жиҳатидан «денгиз» районларига тааллуқлидир. Бу участка анча узоқ вақт мобайнида метеоритлар остида қолган деб ҳисоблаш ҳам мумкин.

«Луна-9» панорамаларида кўриниб турган ўнлаб сантиметр келадиган кўпгина кратерлар шунинг учун ҳам сақланиб қолганки, станция қўнган жой анча ёш кратерга ўхшайди. «Луна-13» қўнган участка эса, назаримизда, анча катта ёшда бўлса керак. Сабаби бу ерда майда кратерлар метеоритлар зарби билан емирилиб кетган.

Булар албатта дастлабки хулосалардир. «Луна-13» станцияси томонидан юборилган маълумотлар шунчалик бойки, уларни эътибор билан анализ қилиб чиқиш учун жуда кўп вақт талаб қилинади. Ҳозирча бу анализ қандай хулосаларга олиб келиши мумкинлиги тўғрисида бирор нарса дейиш қийин. Лекин ҳар ҳолда бу анализлар бизнинг Ой тўғрисидаги билимларимиз ва шу жумладан Ер тўғрисидаги билимларимизнинг жиддий равишда олға силжишига кўмак беради.

Григорий ЛЕЙКИН,
СССР Фанлар академияси Астрономия советининг старший илмий ходими.
(АПН).

СОЛДАТ ВА САРДОР

«ФАРЗАНД» ПОЭМАСИДАН

Рустам қайтди сафга кайфи
чоғ,
Қарши олди дўстлари хушнуд.
Унг кифтида яра изи—доғ,
Аммо тани-жони соғлом, бут.
Соғинганди у ўз постини,
Соғинганди шаршарани ҳам.
Соғинганди — Иван дўстини,
Соғинганди тоғ, дарани ҳам.
Соғинганди соҳилда туриб,
Тўлқинларга боқишни узоқ.
Соғинганди соҳилда юриб,
Уй селкда оқишни узоқ.
Соғинганди самода минглаб
Чағалайлар ўйнаб учишин.
Соғинганди сабони тинглаб,
Қалби жўшиб, илҳом қучишин.
Соғинганди Санамхон билан
Хаёлида сирли суҳбатин
Ва ўқишни ҳаяжон билан —
Такрор-такрор у ёзган хатни...

* * *

Подполковник эътиборини
Тортган эди яна Рустамжон.
Ҳарчанд чертсин ақл торини,
Эслолмасди. ўйларди ҳамон:
Қайда кўрган?..
Қай маҳал?..
Қачон?..
Ухшатсаю яқин одамга,
Эслолмаса! —
бунча ногирон
Бўлган эмас келиб оламга!
«Чақир ўзин!» — амр этди
юрак...
Чақиришди Рустамни дарҳол.
Кор-касбдан сўзлашиб
андак,
Сўнг кетма-кет ташлади
савол:
— Қаерликсан?
—Фарғоналикман.
—Ота-онанг борми?
—Онам бор.
Отам экан комбат — капитан,
Ҳалок бўлган урушда, сардор.
— Қаерда жанг қилган?
— Қримда.
«Чўнтагида бор кичик расми.
—Таниш чиқдик биз
назаримда,
Отанг—Саид Карим эмасми?
—...
Тиззасига «шап» этиб уриб,
Подполковник қўзғалди
хуррам
Ва ўрнидан кетди-да туриб,
Кучоқлади Рустамни маҳкам...

* * *

Рустам тинглар сардорнинг
сўзин.
Ҳам ҳайратда, ҳам ҳаяжонда.
Подполковник сўзларди
вазмин,
Икки кўзи дара томонда:
— Қара, анов тепага, Рустам,
Кўряпсанми, ху, анка чинор...
Шу тепалик, мен сенга
айтсам,
Қўлдан-қўлга ўтди неча бор.
Ёвни қирдик бунда неча ой,
Тили бўлса айтсин шу дара,
У жангларга гувоҳ ўнгир, сой,
Қирмиз бўлиб оқди шаршара.
Отанг эди баҳодир одам,
Бамисоли Чайлан бургути.
Ишга солса тўпларин, шу
дам —
Учар эди душманнинг қути.
Жанг борарди, жуда катта
жанг,
Ногоҳ, унга ўқ тегди ногоҳ,
Уч-тўрт қадам юрди-да даданг,
Бир силкиниб йиқилди, эвоҳ!..
Землянкада яшардик бирга,
Жанг пайтлари эдик ёнма-ён,
Уруш барвақт элтди қабрга,
Юрагида кўп эди армон.
Ўғлим бор, деб севиниб, яйраб,
Сени тилдан қўймас эди ҳеч.
Окопда ҳам баъзида эслаб,
Номинг айтиб тўймас эди ҳеч.
Йигирма йил ўтибди, у чоқ—
Иккимиз ҳам эдик капитан.
Даданг учун, кел, очиб қучоқ
Кўришайлик, ўғлим, қайтадан!

. . . .

Гумбир-гумбир момақалдироқ,
Туни билан чақнаган чақмоқ
Тонгда тинди,
Тинди пўртана, —
Байрам тонги қилди тантана!..
Еру осмон эди дилрабо,
Атлас кўйлак киймиш
дала-қир.
Гуллар бўйин уфуриб сабо,
Бўса олиб эсарди ғир-ғир.
Посбонлар эди ҳуррам-шод.
Ушбу айём Ғалаба куни.
Заставадан қоқарди қанот
Қўшиқларнинг оромбахш уни.
Шарафларди, бу қўшиқ
минглаб —
Зояларни, Эрйигитларни.
Шарафларди, гимндай янграб,
Мард қизларни, шер
йигитларни...

Мавлон ИКРОМ.

АЖОЙИБ КИШИЛАР

УЛУҒБЕК МИНОРАСИНИ ТИКЛАГАН ОДАМ

Улуғбек минораси оғиб, XV асрнинг ноёб архитектура ёдгорлиги хавф остида қолган эди. Бу мутахассисларни ҳам, оддий одамларни ҳам ташвишга солиб қўйди. Минг тонналик миноранинг бир томонга 178 сантиметр оғиб қолгани унинг «умри» тугаб бораётганидан далолат берарди. Лекин унинг қаддини тиклаб қўйишга, умрини яна бир неча аср чўзишга қудрати етадиган одамлар топилди. Биз шулардан бири москвалик инженер Эммануил Матвеевич Гендель ҳақида ҳикоя қилмоқчимиз.

— Мен бу ташвишдан бутунлай бехабар эканман. Биринчи марта архитектор Исмат Усмонхўжаевдан эшитдим, — деди Гендель «билсам қараб турмасдим-ку» деган мазмунда. — Москвага кенгашга келган экан. Менинг шундай ишлар билан шуғулланишимни эшитиб қидириб келди. Миноранинг қаддини кўтаришга ёрдам беришимни ўтиниб сўради. Ёдгорликларнинг тақдирини ўйлайдиган, қайғурадиган шундай одамлар борлигидан жуда-жуда хурсанд бўлдим. Улуғбек минорасини тиклаш учун лойиҳа тузиб беришга розилик бердим. Ҳамма иш шундан бошланди.

Бу одам ўттиз беш йилдан бери шундай ишлар билан шуғулланиб келади. Чўккан биноларнинг қаддини тиклаш устаси. У инженергина эмас, олим ҳам. Техника фанлари кандидати унвонини олган. Ўттиз беш йил ичида у бир қанча ноёб ёдгорликларнинг, кўп қаватли биноларнинг умрини узайтирди. Чўккан биноларнинг қаддини кўтариш усулини ишлаб чиқди.

Эммануил Матвеевич бошчилигида, унинг лойиҳаси бўйича СССРда биринчи марта 1933 йилда Москванинг Летниковская кўчасидаги чўкиб ёрилган уч қаватли уй кўтарилган. Ёриқлардан нишон ҳам қолмай, уй яна ўз ҳолига келтирилган.

Гендель методи метро қурилишида жуда катта ёрдам беради. Бутун-бутун кўп қаватли уйлар сунъий равишда механизмлар ёрдамида тагидан кўтарилади. Метро қурилиши бехатар ва безарар давом эттирилади.

1938 йилда эса Эммануил Матвеевич лойиҳаси билан Серафимович кўчасидаги беш қаватли ғиштин уй қарийб икки метр юқорига кўтариб қўйилади. У бир қанча бузила бошлаган ноёб ёдгорликларни ҳам тиклаган. 1954 йилда у архитектор Л. Соболева билан ҳамкорликда подшо Борис Годуновнинг Подмосковьедаги қўрғонига ўрнатилган қадимги рус қўнғироғини тўғрилашга муваффақ бўлади. 1958 йилда эса унинг лойиҳаси бўйича Ярославлдаги Иоанна Предтечи ибодатхонасининг қўнғироғи тикланди.

Архитектор Усмонхўжаев москвалик инженернинг ана шу ишларидан хабар топиб уни излаб борган экан. У сабаб бўлиб Улуғбек минораси сақлаб қолинди.

Энг аввало москвалик инженер ойлаб чертеж доскаси устида ўтириб лойиҳани тайёр қилади. Кейин Ўзбекистонга тасдиққа жўнатади.

— Орадан кўп ўтмади. Тасдиқ қоғози ҳам келди. Ўзимни эса бу ишларга раҳбарлик қилиш учун Самаркандга чақириб қолишди. бордим Боришни бурчим деб билдим. — Узун юз, қирра бурун, сочларига оқ оралаб қолган инженер кўз ойнагини тақиб столнинг ғаладонини титкилашга тушди. Миноранинг қандай тикланганини кўрсатувчи бир даста расмларни узатди. — Тўғриси чўчинқираб ишга киришдим. Ким билади, машҳур олим Улуғбекнинг салобати босдими! Лекин ёрдамчиларим қўли гул одамлар экан. яхши мададкор бўлишди. Ўрток Шароф Рашидовнинг ҳузурида бўлганимда ҳам буни яширмадим. «Қийналмадингизми» деган саволларига шундай жавоб қайтардим. Кейин Самарқанд ёдгорликларини тиклаш устахонасининг бригадири Ислом Исматовнинг қобилияти ҳақида гапириб, уни ўқитиш кераклигини тавсия этдим.

Ҳа, Улуғбек минорасини тиклаш осон иш эмас эди. У талантли, идрокли, иродали одамларнинг миннатсиз меҳнати билан қад кўтарди. Минорани ўз ҳолига келтиришга киришиш учун 3 ой тайёргарлик кўрилди. Ҳамма икир-чикирлар ҳисобга олинди. Салгина ҳисобдан янглишиш, совуққонлик ишни барбод бериши, миноранинг умрини тугатиб қўяқолиши мумкин эди.

Кўплар миноранинг тикланишини қизиқиб кузатишди-ю, лекин унинг қадди қандай ростлана борганини сезиб қолганлар ҳам бўлди. Чунки миноранинг чўккан томонини кўтариш икки кун давом этди. Кейин 12 кун минора тагидан домкратлар олиниб, бетон тўлдирилди. 1965 йил 1 март куни иш тугади. Улуғбек минораси ўзининг қадимги ҳолига қайтди.

3 март куни эса газеталарда инженер Э. М. Гендель Улуғбек минорасининг тиклаш лойиҳасини ишлаб чиққани ва миноранинг муваффақиятли тиклагани учун Фахрий ёрлиқ билан мукофотлангани ҳақида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилинди.

Биз инженер Гендель ҳузурида бўлдик. У яна бир улуғ ва хайрли ишга қўл урибди. Меъморлик санъатининг дурдоналаридан ҳисобланган Бибихоним ёдгорлигининг емирилиб бораётгани ҳаммамизни қаттиқ ташвишга солиб қўйган эди. Эммануил Матвеевич бу ёдгорликлар бузилишини тўхтатишга киришибди. Бунинг лойиҳасини тузяпти.

— Бибихоним масжидини ҳеч бўлмаса, ҳозирги ҳолича сақлаб қолишимиз керак. Чунки Гоголь тили билан айтганда: қўшиқлар ва афсоналар тинганда ҳам, ёдгорликлар «тил»дан қолмайди...—деди инженер.

Демак, гапнинг мазмунидан у лойиҳани тезроқ туғаллашга шошиляпти. Биз унга катта ижодий муваффақиятлар тиладик.

М. МАНСУРОВ,
А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбирлари.

СССР Олий Совети Президиумида

Олий ва Ўрта махсус таълимни ривожлантиришда, халқ хўжалиги учун малакали мутахассислар тайёрлашда қилган хизматлари учун ва илмий тадқиқот ишларини ривожлантиришда қўлга киритилган муваффақиятлар учун СССР Олий Совети Президиумининг 1967 йил 14 январь Фармонига биноан Олий ва Ўрта махсус таълим ходимларидан 1382 киши СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

Ленин ордени билан 57 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 217 киши, «Ҳурмат белгиси» ордени билан 416 киши, «Шавкатли меҳнат учун» медали билан 349 киши ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медали билан 343 киши мукофотланди.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

КОТОВСКИЙНИНГ ТОШКЕНТЛИК ДОКТОРИ

Қайинлар... Бири-биридан дароз, бири-биридан кўркам оппоқ қайинлар шовуллайди бетиним. Ҳа, ўрмон уйғоқ, ўрмон сергак. Ҳалигина ёғиб ўтган ёмғир томчилари дарахтлар япроғини ялаб, чак-чак томиб турибди. Ертўлада чақалоқ биғиллайди. Икки кундан буён она сутига интизор у. Лабларини яламоқчи бўлиб тилининг учини чиқаради-ю, кимдандир нажот излаб бошини сарак-сарак қилади, она кўксини қўмсайди. Тағин нажот тополмагач, йиғлайди, талпинади, чарчаб муштдеккина бўлиб қолади қизалоқ.

Она сутига не етсин! Чақалоқ жуда ҳориб, тошдек қотиб қолади. Ота эса унинг атрофида гиргиттон, ўзини қўйгани жой тополмайди. Яхшиям, партизанлар отрядининг ертўласи ўрмон ичкарисида, қизалоқнинг йиғисини ҳеч ким эшитмайди, бу ерда партизанлар борлигини ҳеч ким билмайди. Агар шу ертўла ўрмон четида бўлганида чақалоқнинг товушини эшитган, ҳар кимса бу ерда одам борлигини пайқаб қолиши ҳеч гап эмас. Шундай бўлгач, немис сезиб қолиши ҳам мумкин эди ўшанда.

Чақалоқ ҳамон йиғлайди. Ота унга сут тутқизади, сўргич беради. Лекин барибир қизалоқнинг олгиси келмайди. Ота терлаб-пишиб кетади. Чуқур ўйга толади: хотинини — бундан бир неча кун илгари немислар қуршовида қолган ҳамширани эслайди. Нега уни муҳим операцияга боришига розилик билдирди ота. Шу ертўлада туғилиб, шу ертўлада кўз очган, шу ерда ёруғ дунёни кўрган бу гўдакнинг умрига завол етказмасмикин? Она тағин қайтиб келадими, йўқми? Бу гумон. Немислар партизанга жуда ўч. Ўрмонлар ичра, қишлоқлар оша изғиб юришибди. Мана ҳозир у бизнинг бир тўда партизан жангчиларимизни қуршаб олиб қўлга туширмоқчи. Қамалда қолганлар ичида кичкина Раъноннинг онаси ҳам бор. У Котовский номидаги шундай катта отрядда ҳамшира бўлиб хизмат қилади. Эри Шермат Турғунов эса шу отряд санитария хизматининг бошлиғи, бош врачи, хирурги.

Она қайтиб келмаса чақалоқнинг ҳоли не кечади. Наҳотки, Белоруссия ўрмонида, партизан оиласида дунёга келган Раънохон абадулабад шу ерда қолиб кетса? Йўқ. Ота қўлидан не келса, шуни қилишга тайёр.

Хаёлларга кўмилиб қолган Шермат Турғунов болани бир лаҳза ёлғиз қолдиради. Ертўладан чиқиб, медицина пунктига бормоқчи, дори-дармонларнинг хилини тағин бир карра кўздан кечирмоқчи, шу мурғаккина фарзандини ўлим панжасидан қутқариб қолиш учун бутун чорани кўрмоқчи бўлиб қадам ташлаб боряпти у. Шу тобда ўрмон тўридан милтиқлар қарсиллай бошлайди, милтиқлар эмас, пулемётлар сайрай бошлайди. Оқ қайинларнинг шох-шаббалари ўқлар зарбидан чарс-чурс синиб ўрмонга даҳшат солади. Наҳотки, унинг хотини қамалда қолган жойдан чиқаётган бўлса... Наҳотки, у ҳам қизидан, ҳам хотинидан ажралиб қолса. Ўлим шунчалар бешафқат, бераҳм бўлса. Ахир кексалар ҳам гуноҳи бор одамлар ўлимга мубтало бўладилар дейишган-ку. Буни Шермат Тошкентда юрганида қариялардан жуда кўп эшитган. Киши қанчалар соғлом бўлса, қанчалар одамийлик қилса, кишиларга қанча яқин дўст ва меҳрибон бўлса, у фалокатга учрамайди дейдилар-ку!

Хирург Шермат Турғунов Белоруссия ўрмонида туриб, ўқларнинг визиллаб учишини кузатиб, шуларни эслаганича қулоч етмас оқ қайинга суяниб қолди. Умрида бировга ёмонлик қилмаганлигини, одамларга меҳрибон бўлганлигини, мана икки йилдан буён партизанлар отрядида хизмат қилиб, неча-неча оталарни, неча-неча тоғаю амакиларни ўлимдан қутқариб қолганлигини, қанчадан-қанча мураккаб операциялар ўтказганлигини эслайди. Биргина операциялар қилиш билан чегараланиб қолмай, партизанларнинг жанговар группалари составида немисларнинг ҳарбий эшелонларига, комендатуралари жойлашган биноларга, ўқ-дори омборларига ҳужум қилган кезларини, қанчадан-қанча эшелонларни портлатиб юборган тунларини кўз олдига келтиради.

Милтиқ ва пулемётлар овози бир пас тинганга ўхшайди. Шермат Турғунов қайиндан қайинга суяниб, қадам ташлаб боради. Медицина пунктига кираётганида ён веридан уч-тўрт марта ўқ визиллаб учиб ўтиб кетади. Демак, душман шу яқин орада, у партизанлар отрядини, унинг штабини қуршаб олмоқчи. Ичкарига киради-ю, дори-дармонларни олганича, қизалоғи ётган ертўлага чопади. Теварак-атрофда ҳеч ким кўринмайди. Штабдагилар ҳам окопларга кириб мудофаа маррасини эгаллаб жангга шай турнишибди. Нима қилиш керак. Раънонинг ҳолидан хабар олиш керакми ёки ҳужум бошлашга тайёрланаётган немис қароқчиларини «кутиб» олиш керакми. Анча ўйланиб қолади. Бундай дақиқаларда партизанлар отряди учун керак бўлса қон тўкиш, жон бериш керак, деб ўйлайди у.

Ертўлага кираркан қизининг ҳориб, беҳол, бедармон бўлиб ётганини кўради. Зарур дори-дармонларни махсус халтага солиб, автоматини қўлига ушлаганча партизанлар ёнига югуради. Йўлда отряд командири Николай Александрович Трусовни учратиб қолади.

— Қаёққа кетяпсиз, қани тезроқ медицина пунктига қайтинг, ярадорларни операция қилишни бошланг! — деб буюради командир.

Шермат Турғунов орқасига бурилади. У медицина пунктига етиб келганда партизанлар ёйбошлаб ётишарди. Бирининг қўлига ўқ теккан, иккинчиси биқинини ушлаб тишини-тишига қўйиб чинқиради, яна бошқаси қонга беланиб инқиллайди. Ҳарбий хирург узоқ ўйлаб ўтирмади, дарҳол операция қилишга киришди. Шу асnoда ярадор партизанларнинг ҳаёти сақлаб қолинди. Тағин бир неча соатдан кейин икки кишини келтиришди, хирург уларни ҳам операция қилди. Бирор киши нобуд бўлмади.

Қош қорайиб келмоқда. Булутларга бош тираб турган оппоқ қайинлар тун пардасига ўраляпти. Ўрмонда зимистон. Отряд командири офицерларни, кичик командирларни ўз ҳузурига чақириб қолди. Ҳарбий врач Шермат Турғуновни ҳам таклиф этди. Командирнинг топшириғи жуда қисқа бўлди: Бу ердан жўнаш керак, тонг отгунча Сож дарёсини кечиб ўтиб, Рогачево қишлоғи яқинидаги ўрмонзорга етиб бориб, ўша ерда жойлашиб, мустаҳкамланиб олиш зарур.

Партизанлар олдида жуда қийин, мураккаб сўқмоқлар турарди. Ҳаммадан қийини шунда эдики, ҳеч ким, ҳеч қачон овоз чиқармаслиги, ҳатто йўлда йўталмаслиги, папирос чекмаслиги зарур эди. Партизанлар буларни қилмасликка қодир, улардаги куч, улардаги ирода, матонат, сабр-тоқат бунга етади. Лекин... вақтинча қуршовда қолган бир группа партизанларни қутқазиш, ҳеч бўлмаганда кўчиб кетилаётган жой ҳақида шартли сигнал бериш лозим эди. Бунинг устига ёш Раънони айтмайсиз! Чақалоқ-да! Бир биғиллаб юборса, бас. Ҳаммани билдириб қўяди. Бу — немисларга жуда қўл келиши турган гап.

Командир ана шулар ҳақида ўйлаб қолди. Кимдир, фарзандгадо бир киши чақалоқни шу ерда қолдиришни таклиф этди. Командирнинг, бутун отряддаги партизанларнинг тепа сочи тикка бўлди. Қайси бири милтиғини ўша партизаннинг кўкрагига тиради, кимдир тўппонча қўндоғи билан калласига туширмоқчи бўлди. Бироқ, ҳарбий хирург Шермат Турғунов ерга қараганича сукут сақлаб турарди.

— Раънони ўзимиз билан бирга олиб кетамиз! — Партизанлар ана шундай қатъий қарорга келишди. Лекин улар олдида қандай қилиб деган савол кўндаланг турарди. Бу жумбоқни хирургнинг ўзи ечди:

— Бола, — она кўксига муҳтожир бўлади. Мен бу гал она ўрнида хизмат қилмоқчиман. Кўкрагимни тутқазсам қабул қилармикин, шунчаки бир эрмак бўлармикин, — деди у кўзларига ёш олиб.

Медицина пунктида сут етарли эди. Хирург ноилождан қизалоғига кўкрагини тутқазди. Бола аввалига унамай тамшаниб турди. Сўнгра кўкракка сут суртилгач бола бинойидай сўрабошлади. Кўкракдан сут келмаса-да қизалоққа бу катта дармон бўлди, у шунга ўрганиб қолаверди.

Партизанлар ўрмондан чиқиб кета олмадилар. Чунки нақ ярим кечада «Катта ер»дан хабар келди. Хабарда шундай дейилганди:

— Қамалда қолган группани озод қилмасдан ҳеч қаёққа кўчилмасин...

Қоронғи тунда отряд қуршовда қолган группага ёрдамга отланди. Айни саҳарда немисларнинг мудофаа марраси ёриб ўтилди ва группа қутқарилди.

...Медицина фанлари кандидати Шермат Турғунов ҳозир Тошкентда яшаб меҳнат қилмоқда. Унинг Белоруссия ўрмонида ертўлада туғилган қизи Раънохон Тошкент Медицина институтининг 4-курсида таълим оляпти. Рафиқаси Анна опа ҳам медицина хизматида. Раънохоннинг икки ойлик Шаҳноз исмли қизи бор.

Яқинда Н. А. Трусовдан хат келди. Салом-алиқдан сўнг, Котовский номидаги партизанлар отрядининг собиқ командири шундай дебди:

— Узоқ умр тилайман сизга, Котовскийнинг тошкентлик доктори!

Самад ҚОДИРОВ,
Машъал ҲАКИМОВ.

Рихси Расулова Тошкент область, Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз чорвачилик фермасида 15 йилдан буён ишлайди. У молларни бўрдоқига боқишда ҳаммага намуна кўрсатмоқда. Ўртоқ Р. Расулова ўзига бириктилган бузоқларнинг кунда 750-800 грамм семиришиға эришмоқда. Суратда: Рихси Расулова.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ФОТО ЛАВҲАЛАР

Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театри яқинда В. Шекспирнинг «Веро налик икки йигит» пьесасини саҳналаштириб, ўз репертуарини янада бойитди. Бу—буюк инглиз драматургининг ўзбек саҳнасидаги олтинчи асаридир. Юқоридаги суратда шу асардан кўриниш: хизматчи ролида Ўзбекистон ССР халқ артисти Ғани Аъзамов ва Спит ролида артист Тўлқин Тожиев. Тошкент об-ҳаво бюросининг фотооператорлари З. Логиновская (чапда) ва З. Медведовалар бу ерда бир неча йилдан буён хизмат қилмоқдалар. Пастдаги суратда Логиновская билан Медведовалар об-ҳаво картасини эфирга берадиган махсус аппаратни мосламоқда.

Н. Муҳаммаджонов ва Л. Глауберзон фотолари.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

Оламда НИМА ГАП

ЕВРОПА ХАВФСИЗЛИГИ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

БЕРЛИН, 14 январь. (ТАСС). Германия Коммунистик партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси Эрих Глюкауф «Дойчландзендер» радиостанцияси орқали гапириб, бундай деди: Кизингер ҳукумати меҳнаткашларнинг иқтисодий манфаатларини таъмин этмаётир. Бу ҳукумат қуролланишни кўзда тутиб, солиқларни тўхтовсиз ошириш тўғрисида ва йирик монополияларнинг жуда кўп фойда олишини таъминлаш тўғрисидагина ғамхўрлик қилмоқда.

Германия Демократик Республикаси давлат кенгашининг раиси В. Ульбрихтнинг янги йил муносабати билан сўзлаган нутқига тўхталиб, Э. Глюкауф қуйидагиларни таъкидлади: Германия Демократик Республикасининг ҳукумати ҳар икала герман давлати ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш тўғрисидаги таклифлари билан республиканинг халқаро майдондаги обрўсини кучайтиришга ёрдам беради. Германия Демократик Республикаси билан музокаралар олиб боришдан бош тортаётган Бонн ҳукумати эса, жаҳонда ўз обрўсини йўқотиб қўймоқда. Соғлом фикр юритувчи кишиларнинг бирортаси ҳам, деди Э. Глюкауф, Кизингер ҳукуматининг янги шарқий сиёсат ва герман масаласидаги янги ташаббус тўғрисидаги баёнотини жиддий баёнот деб ҳисоблай олмайди, чунки Бонн ҳукумати аслида қуролланиш учун бўладиган харажатларни кўпайтирмоқда, чегараларни қайтадан кўриб чиқиш талабларини қўймоқда ва Германия Демократик Республикасини яккалаб қолдириш ва тугатишга уринмоқда.

Э. Глюкауф ҳозирги вақтда Германия Демократик Республикаси билан Германия Федератив Республикаси ўртасида муносабатларни нормаллаштириш тўғрисидаги масала Германияда ва Европада хавфсизликни таъминлаш шартларидан бири бўлиб қолди, деб таъкидлади.

ТОГОДА АҲВОЛ

ЛОНДОН, 14 январь. (ТАСС). Информация агентликларининг хабар беришича яқин орада миллий яраш комитети тузилади. Бу комитет кеча ҳарбий тўнтариш бўлиб ўтган Тогода муваққат ҳукумат вазифаларини бажаради. Рейтер агентлиги мухбирининг Ломедан хабар беришича, комитетга Того қуролли кучларининг собиқ қўмондони полковник Клебер Даджо бошчилик қилса керак.

Того президенти вазифасини бажариб келган Николас Грюницкий кеча истеъфо берди. Грюницкий Ломе радиоси орқали гапириб, бундай деди: мамлакатдаги ташвишли аҳволни эътиборга олиб, мен «армияга мурожаат қилиб, ҳокимиятни ўз қўлига олишни илтимос қилдим». Мамлакатда ҳокимиятни ўз қўлига олган Того армияси қўмондонлиги «республиканинг собиқ президенти ва унинг ходимларининг хавф-хатарсиз бўлишини таъминлаш» мажбуриятини ўз зиммасига олди.

ВЬЕТНАМЛИК БОЛАЛАРГА СОВҒА

Фарғонадаги 2-мактаб ўқувчилари қаҳрамон Вьетнам болаларига совғалар юбордилар. Посилкалар ичида дафтарлар, ўқувчи портфеллари, сиёҳдонлар, комсомол ва пионер значоклари, қаламлар бор. Буларнинг ҳаммаси мактабда ташкил қилинган интернационал дўстлик клуби активларининг ташаббуси билан йиғилган, шунингдек юқори синф ўқувчилари пахта терими ва узум узишда ишлаб топган пулга сотиб олинди.

Ҳар бир посилканинг ичида хат бор. Бу хатларда Фарғона мактаб ўқувчилари вьетнамлик дўстларига уларнинг осмонида тинчлик ва бахт қуёши тезроқ балқишини тилайдилар. (ЎзТАГ).

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ «ЯНГИ ПРОГРАММАСИ»

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

<> <>

Вакиллар палатаси ва сенатнинг аъзолари 9-чақириқ АҚШ конгрессининг биринчи иш кунида президентнинг «мамлакатдаги аҳвол тўғрисида»ги традицион мактубини тингламоқ учун қўшма мажлисга тўпланишди. Телевизорлар олдига йиғилган американиклар президент Жонсон мамлакат олдида турган муҳим вазифалар тўғрисида бирор гап айтишини, АҚШ ҳукуматининг 1967 йилги фаолияти учун тегишли программани баён қилиб беришни кутган эдилар. Ҳукуматнинг программаси Америка халқи учун жуда ҳам янги ва тасалли берадиган программа бўлиб чиқмади.

Президент, масалан, АҚШнинг Вьетнам чакалакзорларида олиб бораётган уруши тўғрисида, американикларнинг бирортаси ҳам бефарқ қарамаётган уруш тўғрисида нима деди? Жонсон «Биз янада кўпроқ харажат қилишимиз, янада кўпроқ қурбон беришимиз ва ғагин ҳам кўпроқ машаққат чекишимиз керак» деди ва яна қуйидагиларни айтди: «Мен уруш бу йил ёки келгуси йилда тамом бўлади, деб сизларга ваъда беролмайман». Шундай қилиб, Америка президенти ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган халқни тиз чўктиришга беҳуда уриниб, Вьетнамдаги қуролли интервенцияни янада кенгайтириш йўлини очиқдан-очиқ эълон қилди.

Матбуотнинг эътироф қилиб ёзишича, ҳозирги вақтда Вьетнамдаги уруш учун ҳар ойда қарийб 2 миллиард доллар маблағ сарф қилинмоқда. Президент Жонсон бу урушни маблағ билан таъминламоқ учун даромад солиғини 6 процент оширишни таклиф қилди. (Бу чора амалга оширилиши натижасида биринчи йилдаёқ хазинага қўшимча равишда 4,5 миллиард доллар маблағ тушиши керак). АҚШ президенти ҳозир Вьетнамда Американинг 500 мингга яқин ҳарбий хизматчиси борлигини ҳам айтди ва ҳукумат Вьетнамда «ҳозирги йўлни қатъият билан давом эттиради», деб конгрессга ваъда берди.

Президент мактубнинг ички сиёсатга доир қисмида «буюк жамият» программасини амалга оширишга ёрдам бериши лозим бўлган тадбирлар ҳақида гапиради. Ана шу тадбирларнинг кўпи тўғрисида, чунончи жиноятчиликка қарши кураш, кулбаларни тугатиш, медицина хизмати ва социал таъминотни яхшилаш тўғрисида ўтган йилги мактубда ҳам гапирилган эди. Лекин бу тадбирлар «эзгу истак»гина бўлиб қолди ва 1967 йил программасига кўчирилди.

Америка газеталари президентнинг мактубига юксак баҳо бераётганлари йўқ. Обзорчи Рестон заҳарханда билан қуйидагиларни ёзади: «Жонсон ўз хизмат вазифаси муддатининг қоқ ўртасида ва жуда кўп қийинчиликларнинг қоқ ўртасида турибди. Шу сабабли, у оғир аҳволни янада мушкуллаштирмаслик учун сўз, найранг ва сиёсатни эҳтиёткорлик билан танлаб олмоқда. У, ҳаммага — камбағаллар ва бойларга, иттифоқчилар ва душманларга имо-ишора қилди... У ўз программасида баъзи нарсаларни ўзгартиргандек бўлди, лекин асосан ҳеч нарсани ўзгартирмади. У ўз нутқида тўпларни ҳам, марғаринни ҳам ваъда қилди, уруш учун бирмунча кўпроқ нарса берамиз ва камбағаллар учун бирмунча кўпроқ нарса берамиз, деб ваъда қилди; ўрта табақалар учун эса, у, жуда кўп қуруқ ваъдалар беришдан нари ўтмади».

«Нью-Йорк таймс» газетаси президентнинг мактуби унинг Вьетнамдаги урушни давом эттиришга «қатъий қарор берганлиги»ни акс эттираётганлигини таъкидлаб, қуйидагиларни ёзади: Тинчлик дарвозасини очиб беришга ҳаракат қилмоқ учун «Шимолий Вьетконгни бомбардимон қилишни тўхтатиш ва сулҳ тўғрисида Вьетнам билан музокаралар бошлаш керак.... Аммо президент аввалдагидек ҳозир ҳам бу йўлдан боришни асло истамаётир».

Америка капитализмининг юраги бўлган Нью-Йорк фонд биржаси президентнинг бу мактубига акциялар курсини кескин равишда ўзгартириш билан жавоб қайтарди. Аҳолидан ва корпорациялардан олинадиган даромад солиғини оширишнинг иқтисодий оқибатлари яхши натижа беражагига капиталистларнинг ишончсизлик билан қараётганлиги биржачиларни асабийлаштирди. Америкадаги баъзи экономистлар солиқ яна оширилиши американикларнинг харид қувватини пасайтириб юбориши мумкин ва бу ҳол саноат ишлаб чиқаришининг ривожланишига салбий таъсир кўрсатади, деб ҳисоблайдилар.

А. МЕЛИКЯН,
А. БИРЮКОВ.
(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРКДА УРУШГА ҚАРШИ НАМОЙИШЛАР

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). 13 январда Нью-Йорк кўчаларида Қўшма Штатларнинг Вьетнамдаги қонли агрессиясига қарши янги норозилик овозлари эшитилди.

Манхеттендаги майдонлар ва марказий кўчаларнинг чорраҳаларида ўрнатилган кўчма саҳналарда Нью-Йорк шоирлари, ёзувчилари, рассомлари ва актерлари эртадан кечгача урушга қарши шеърлар ўқидилар. Ёш ва машҳур адабиётчиларнинг назмларида Қўшма Штатларнинг Вьетнамда қилаётган жиноятларига қарши ғазабли норозилик унлари янгради.

«Шу сўзларимиз билан Америка қўшинларининг Вьетнамда қилаётган ёвуз жиноятларига нафратимизни кўрсатмоқчимиз!», — деди ёш шоир Клейтон Эшлмаэн.

ҚАРДОШ МАМЛАКАТЛАРДАН ХАБАРЛАР

ЮКСАК ҒАЛАБА

Кубада шакар қамиш йиғиштириб олиш қизиб кетди. Меҳнат унумдорлиги кун сайин ортмоқда ва социалистик мусобақа кенг қулоч ёзмоқда. «Қаҳрамон Вьетнам» деб аталган бригада шакар қамишни йиғиштириб олишда рекордли ғалаба қозонди. Лас-вильяс вилоятининг шакар қамиш кесувчиларидан 32 киши 44 кун ичида миллион арроб (бир арроб 11,5 килограммга баравар. — РЕДАКЦИЯ ИЗОҲИ) шакар қамишни кесиб олди ва Куба меҳнаткашлари касаба союз марказининг байроғини олишга муваффақ бўлди. Бригада бошлиғи Карлос Иглесиас бригада олган байроқ Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг қаҳрамон жангчиларига топширилади, деди.

ДАСТЛАБКИ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ

Болгария энергетикаси бешинчи беш йилликнинг иккинчи йилига тез суръатлар билан қадам қўйди. Январь ойининг дастлабки 10 куни ичида 290 миллион киловатт-соатдан ортиқ электр энергияси ишлаб чиқарилди. Бу—1939 йилда ишлаб чиқарилган электр энергиядан 30 миллион киловатт соат кўп.

1966 йилда Болгарияда ишлаб чиқарилган электр энергияси 11 миллиард 700 миллион киловатт-соатни ташкил этди. Янги йирик теплоэлектроцентраллар ишга туширилиши натижасида бешинчи беш йилликнинг охирига келиб мамлакатнинг энергетика баланси икки баравар ортади.

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК

Варшавада ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши транспорт бўйича доимий комиссиясининг мажлиси тамом бўлди. Комиссия ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашида аъзо бўлган мамлакатларнинг бу соҳадаги ҳамкорлигини кучайтириш масалаларини муҳокама қилди.

Прагада Чехословакия билан Польша ўртасида 1967 йилда товарлар айирбошлаш ва тўловлар тўғрисидаги протокол имзоланади. Товар айирбошлашни 8 процент ошириш кўзда тутилади. Чехословакия Польшага металл ишловчи станокларни, энергетика ва химия ускуналарини, тўқимачилик саноати учун керакли машиналарни, медицина аппаратларини, енгил ва юк автомобилларини, нефть-химия саноатининг маҳсулотлари ва бошқа товарларни юборади. (ТАСС).

АЖОЙИБОТЛАР, ҲАНГОМАЛАР

500 КИЛОГРАММЛИК ТОШБАҚА

Везенбергдаги (ГДР) Канов номли артель балиқчилари яқинда жуда катта чўртан балиқ ушладилар. Унинг оғирлиги — 50 килограмм, узунлиги 2 метру 30 сантиметр.

Штральзунд балиқчилари эса Болтиқ денгизи қирғоғидан иккинчи бир жониворни тутдилар. Бу — улкан тошбақадир. Унинг оғирлиги ярим тоннага яқин. Тропик иқлимли денгизларда бўладиган бу терили тошбақа қандай қилиб Болтиқ денгизига келиб қолганлиги ҳозирча номаълум. У Лейпциг ҳайвонот боғида сақланмоқда.

КАРКИДОН СУТИ

Англиялик Стан Эвенснинг касби жуда хавфли. У яқинда урғочи каркидонни соғиб, сутини олди. Ҳозир у сув айғирини қўлда боқишга ўргатмоқда.

ФИРАВН МАҚБАРАСИ

Бирлашган Араб Республикаси археологлари Қоҳира яқинидаги Саккара пирамидалари ёнидан иккита қадимий мақбарани топдилар. Бу мақбара фиравн Унас (бешинчи династия, бизнинг эрамизгача бўлган 2562 йил) ҳукмронлиги даврида қурилган.

Мақбарадан топилган нарсалар, безаклар қадимий араблар қандай машғулотлар билан шуғулланганликлари, уларнинг урф-одатлари тўғрисида қимматли маълумотлар беради. Мақбара деворларидаги барельефларга қараб олимлар, мақбарага фиравн билан бирга унинг шахсий сартароши, қассоби ҳамда заргари ҳам дафн этилганлигини аниқладилар.

ЭНГ ЧИДАМЛИ ОДАМ

Сиднейлик Жон Мальнесни Австралияда энг чидамли одам, дейишади. У ҳозир 100 ёшда. Уни икки марта заҳарли илон чаққан, уч марта машина остида қолган, тўрт марта мотоциклдан йиқилган, етти марта велосипедга урилган.

ОЛИМЛАР ЛАБОРАТОРИЯСИДА

ҚУЁШНИНГ МАГНИТ МАЙДОНИ ҚАНДАЙ?

СССР Фанлар академиясининг Қримдаги Астрофизика обсерваториясида бутун Қуёш магнит майдони тадқиқотлари цикли тугатилди. Бу ишлар ноёб магнитограф ва минорали Қуёш телескопида олиб борилди.

Шу ишларнинг автори СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси А. Северний ТАСС мухбири М. Туровский билан суҳбатда бундай деди:

— Қуёшнинг ва юлдузларнинг магнит майдонларини текширишнинг космосда магнитизм пайдо бўлиш сабабларини аниқлашда жуда катта аҳамияти бор. Жуда катта миқёсда энергия чиқариш билан содир бўладиган портлаш процессларининг асосий манбаи ҳам шулар бўлса керак. Бундан ташқари Қуёш умумий магнит майдони унинг юқори атмосфераси (тожи), шунингдек планеталараро плазманинг аҳволини кўп жиҳатдан белгилаб беради.

Кузатишларнинг синчиклаб қилинган анализи шуни кўрсатдики, Қуёш умумий магнит майдони «гранулланган», яъни турли қутб ва катталикка эга бўлган жуда майда элементларда тўпланган. Шу билан бир вақтда Қуёшда тартибсиз равишда тарқалган ва узоғи билан бир сутка чамаси яшайдиган бир неча минг элементлар ҳам кузатилади. Шу элементларнинг кўпчилиги бир қутблидир, яъни умуман олганда Қуёш бир қутбли магнит бўлиб туради.

Баъзи бир юлдузларнинг магнит майдони ҳам шу зайлда намоён бўлади, буларни ўзгарувчан магнитли юлдузлар дейилади. Бироқ, юлдузларда мазкур ўзгаришлар бекиёс катта миқёсда рўй беради. «Итлар» юлдуз туркумидаги «Алфа» юлдузи шундай юлдузлардан деса бўлади.

Қуёш ва юлдузлар магнит майдонларининг тез тебраниш табиати жуда қизиқарли, лекин ҳали ҳал этилмаган фан масалаларидан ҳисобланади. Магнит майдонларини шунчалик тез ўзгартиришга олиб келувчи физик процессларни аниқлашга доир катта ишлар қилиниши керак. Атом ядроларини тезлаштириш процесси ва ядро реакциялари асосида мана шу тез ўзгаришлар ётса керак.

РАНГЛИ МЕТАЛЛАР ЎЗ ХАРАКТЕРИНИ ЎЗГАРТИРАДИ

Рангли металлар магнит майдонининг таъсирига бериларми кан? Бунга жавоб фақат салбий бўлиши керакка ўхшаб туюлади. Ҳолбуки, Латвия Фанлар академияси Физика институти лабораторияларидан бирининг ходимлари ўтказган тажрибалар табиат қонунларига зид келмагани ҳолда қарама-қарши хулоса чиқаришга имкон беради.

Ишлов берилаётган пўлат буюмларни магнит ёрдамида керакли вазиятга ўнгариш ҳеч кимни ажаблантирмайди. Турли хил автоматик установкаларда шу принципдан фойдаланилади. Эндиликда эса бундай установкаларнинг ишлатилиш миқёси кенгайтирилади. Латвиялик физиклар мис ва алюминий деталларни, чунончи ҳар қандай қиёфадаги деталларни магнит воситасида керакли вазиятга келтирувчи универсал қурилмани таклиф этдилар. Амалга оширилиши қийин бўлиб туюлган бу масала жуда усталик билан ҳал этилди. Ундай деталларда индукцияланадиган токка «воситачи» роли берилади. Қурилманинг ташқи магнит майдони шу ток билан ўзаро таъсирга киришади.

Вазияти ўзгартириладиган объект унга берилган кучлар мувозанатлашмагунга қадар бурилаверади. Рангли металлардан қилинган ҳар қанақа втулкалар, ўқлар, стерженлар бирдай «вазият» олиб, қатъий муайян тартибда иш органига берилиши мумкин. Магнитмас материалларни электромагнитларга шу зайлда «бўйсундиришга» муваффақ бўлинди. Институтда бунёдга келтирилган қурилма ихтиро деб топилди. Бу ихтиро машинасозлик ва асбобсозликдаги ишлаб чиқариш операцияларини автоматлаштиришда янги имкониятлар очиб беради.

ЧИҚИНДИЛАРДАН СУЛЬФАТ КИСЛОТАСИ

Бутуниттифоқ асосий химия илмий тадқиқот ва лойиҳалаш институтининг олимлари металлургия ва химия корхоналаридан дарё ва кўлларга оқизиб юбориладиган заҳарли чиқиндиларни тўхтатишга имкон берадиган оригинал методикани ишлаб чиқдилар ва аппарат ясадилар.

Аппарат таркибида анчагина сульфат кислотаси ва темир сульфати бўлган чиқиндиларни қимматли химиявий маҳсулот — концентрациялаштирилган сульфат кислотасига айлантиради.

Сумидаги химия заводида темир сульфат тузларини муваффақият билан парчаловчи тажриба печи ишга тушириб юборилди. Челябинскдаги лак бўёқ заводида тажриба-саноат цехи қуриш учун иш чизмалари тайёрланмоқда.

М. С. АҲМЕДОВ

Республика аҳамиятига молик шахсий пенсионер, 1928 йилдан КПСС аъзоси Мирза Саидович Аҳмедов узоқ давом этган касалликдан кейин 1967 йил 14 январда вафот этди.

М. С. Аҳмедов 1900 йилда Хўжанд шаҳрида яккабош косиб оиласида туғилди. 15 ёшлик чоғиданоқ бойнинг эшигида меҳнат қила бошлади.

М. С. Аҳмедов Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонгандан кейин ўзининг бутун ҳаётини халққа хизмат қилишга бағишлади. У Тожикистон ва Ўзбекистон ССРда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашда актив қатнашди.

М. С. Аҳмедов 1918 йилдан 1922 йилгача ишнинг энг қийин участкаларида бўлди — Хўжанд озиқ-овқат комитетида ишлади, 1922 йилда эса Хўжанд Уезд ижроия комитети ишлар мудири қилиб тайинланди. М. С. Аҳмедов 1927 йилда қишлоқ хўжалик мактабини тамомлагач, икки йилдан кўпроқ Андижон пахта тозалаш заводининг директори бўлиб ишлади. М. С. Аҳмедов коллективлаштириш даврида Ғаллаорол район партия комитети секретари вазифасига кўтарилди.

У 1933 йилдан бошлаб кўп йиллар давомида партия ва давлат раҳбар ишларида бўлди. Узоқ йиллар мобайнида Сирдарё район партия комитетининг секретари бўлди. У Мирзачўлни ўзлаштиришга жуда катта меҳнат сарфлади. 1943 йилдан 1946 йилгача Ўзбекистон ССР совхозлар халқ комиссари бўлиб ишлади.

Сўнгги йилларда М. С. Аҳмедов совхоз директори бўлиб ишлади. М. С. Аҳмедов катта ташкилотчилик қобилиятига эга эди. У ўзининг жуда бой ҳаётий тажрибасини халқ бахт-саодатига, совет пахтачилигини юксалтиришга сарф этди. М. С. Аҳмедов партия қандай иш участкасига юборса ана шу иш участкаларининг ҳаммасида ўзига хос ғайрат ва шижоаткорлик билан меҳнат қилди. У партия иши учун эҳтиросли курашчи эди.

М. С. Аҳмедов республиканинг жамоат ҳаётида актив иштирок қилди. У Ўзбекистон Компартиясининг XII съездида Марказий Комитет аъзолигига кандидат, бир неча марта Тошкент область партия комитети аъзоси қилиб сайланди, учинчи чақириқ СССР Олий Советининг депутати бўлди.

Партия ва ҳукумат М. С. Аҳмедовнинг ишларига юксак баҳо бериб, уни икки марта Ленин ордени, икки марта Меҳнат Қизил байроқ ордени, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлади.

М. С. Аҳмедов билан бирга ишлаган кишиларнинг ҳаммаси уни она Ватан ва Коммунистик партиянинг содиқ фарзанди, меҳрибон, камтар ва меҳнатсевар ходим деб билар эди. Мард большевик, ҳормас-толмас, меҳнаткаш, ажойиб ўрток ва дўстимиз Мирза Саидович Аҳмедовнинг порлоқ хотираси қалбларимизда доим сақланиб қолади.

Бир группа ўртоқлари.

ҲОДИСА

ТЎНҒИЗНИНГ... АВТОБУС БИЛАН ОЛИШУВИ

Бу воқеа 13 январда рўй берди, деб хабар беради ТАСС мухбири. Львовдан Кременецга автобус бораркан. Бирдан ўрмондан йўлга ёввойи тўнғиз югуриб чиқди. Шофер Николай Оболанчик сигнал берса ҳам, ҳайвон қўрқмади. Тўнғиз ҳурпайиб машинага отилди.

Автобус билан олишув албатта, ўрмон жониворининг ҳалокати билан тугади. Николай эса рейсдан осмондан тушгандек ўлжа олиб қайтди. Тўнғизнинг оғирлиги 100 килограмм келди.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

РАДИО
БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — Музикали танаффус, 9.45 — «Меҳнат унумини ошириш йўллари», (тож.), 10.10 — Япон халқлари куйлари, 10.30 — Ўзбек балетларидан рақслар, 11.10 — «Меҳнат шарафи ва интизом ҳақида» (рус.), 11.25 — Концерт (ёш ижрочилар), 12.15 — Спорт, 12.30 — Ўрта Осиё республикалари куйлари, 13.30 — Куйлар, 16.15—В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги олдидан. «В. И. Ленин севган асарлар», 18.10 — Ёшлар ижоди, 18.30 — Камер куйлар, 19.20 — Қорақалпоқ куйлари, 20.00 — Кишини меҳнат улуғлайди» (рус.), 20.10 — Концерт (талабаларга мувофиқ), 20.45 — Атеистик темаларда, 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Дунё воқеалари, 22.10 — Вальслар, 22.40 — Молдавия ёзувчиси И. Друц ҳикоялари (рус.), 23.20 — Концерт (янги Тошкентни қураётганлар учун), 00.01 — Рус куйлари.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ
БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.15 — **Уйин** (болалар учун фильм), 18.25 — **Ильич орзуси ушалмоқда** (капитал қурилишига эътибор берайлик) 18.45 — **Бахт куни** (бадиий фильм).

20.20 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 20.25 — **Телевизион янгиликлар**, 20.40 — **Шеърият мухлисларига**, Ю. Шомансуров. **Илк севги.** 21.00 — **Фан оламида** (илмий-оммабоп программа), 21.20 — **Музика ва ҳаёт**, 22.00 — **Йўлдаги жанг** (бадиий фильм, 2-серия).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55 — **Эртаги кун программаси**, 18.00 — **Сўз пионер вожатийларга**, 18.30—**Қуш тўғри чизиқ** (сиртдан ўқиётган студентлар учун чизма геометриядан ўқув программа).

19.50 дан **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 17/I да **Марварид изловчилар**, 18/I да **Борис Годунов.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/I да **Қутлуғ қон**, 18/I да **Оқ кабутар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/I да **Ватан ишқи.**

1967 йил 27 январь кундуз соат 3 да Тошкент халқ хўжалиги институтининг бирлашган илмий совети мажлисида (Олмазор кўчаси, 183-уй), иқтисод фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

Г. А. Ландес «Комплекс механизация ёрдамида пахта ишлаб чиқариш технологиясини иқтисодий асослаш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛЛАРИ БОШҚАРМАСИГА

Юкчилар, стропальчилари, кранчилар, автопогрузчик, ҳайдовчилар, автокранчилар, юклагич, юк туширгич машиналарини ремонт қилиш слесарлари, тарозибонлар, товар кассирлари, темир йўлининг Тошкент узелида ва бошқа станцияларда ишлаш учун контрачилар

КЕРАК

Юкчилар эркаклардан, қолган вазифаларга эса эркаклар ва аёллар

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Иш ҳақи ишбай-мукофот асосида тўланади.

Барча ишлар сменали. Тунда ишловчилар учун икки кун, кундузи ишловчилар учун бир дам олиш куни берилади.

Ёлғизлар ётоқхона билан таъминланади. Оилалилар эса имконияти борича квартира билан таъминланади.

Қабул қилинганлар темир йўлда белгиланган қулайликлардан фойдаланадилар.

Барча касб хизматчилари махсус кийим билан таъминланади.

Янги ўқув йилида транспорт институтлари ва техникумларига кириб ўқишни истовчилар учун қатнаб ўқувчилар, сиртдан ва кечқурун ўқувчиларга кириш имтиҳонларига тайёргарлик кўриш мақсадида тайёрлов курслари ташкил этилган, йирик узелларда эса кечки ёшлар мактаби мавжуд.

Адрес: Тошкент шаҳар, Гоголь кўчаси 94-уй, 10 ва 19 хоналар. Эрталаб соат 9 дан кечқурун 9 гача мурожаат қилиш мумкин. Телефонлар: В-8-48-25, В-8-47-95, В-8-49-26 (18, 25-автобуслар 1, 5, 13-трамвайлар, 1, 3, 9-троллейбуслар, «Санъат музейи» остановкаси), кадрлар бўлими.

Бошқа шаҳарларда ва посёлкаларда темир йўл бўлими кадрлар бўлимининг бошлиғига механикалашган юклаш-юк тушириш дистанциялари бошлиқларига шунингдек темир йўл станцияларининг раҳбарларига мурожаат қилиш мумкин.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши—В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик—В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 14. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 00541